

I S A B E L L A

(Stockholm - Helsinki)

1994

Mndrejc Puved

December 2022

Kazalo

Izabela.....	3
Vkrčavanje.....	5
Otočki.....	9
Arhitektura.....	12
. . . ..	15
Ladja.....	17
V našem nadstropju.....	17
Zgor je disko.....	19
Pod nami so povečini kajute.....	24
Okoli dimnika.....	27
Goga.....	31
Dimnik 2.....	31
Sovražim vas!.....	33
"Nič ne rečeš?".....	36
Austroogrška:.....	39
Svega su krivi:.....	41
Tesnoba:.....	44
Brrrbrum:.....	45
Helsinki.....	49
Vodno mesto:.....	49
Design center.....	52
Epilog.....	56

Izabela

Izabela so nekateri rekli [šmarnici](#), a tisto je povsem druga zgodba.

Ta je bila tudi Izabela, še rajši [Isabella](#), če je bila druga [Amarella](#). Je sicer možno, da sem kiksnil, a glede na leta dogajanja in slikic na Wikipediji, pa verjetno drži.

Večino tistega, kar sem se spomnil iz tistega potovanja. Vse sicer ne, ker se tistih [dolgih](#) stolov na galeriji ne spomnim, tistih, v katerih smo pa sedeli tisti brez kajute, pa tudi ne najdem nikjer na netu.

Lahko da so ladji že prenovili, vsake nekaj let jih, ker plujeta verjetno stalno. Nekaj ur stojita v pristanišču, pa vajo ponovi in tako veliko let. Koliko mi ni jasno, si predstavljam da ene pet let, potem se pa že fino pozna, če je ne prenoviš kompletno.

Tako in tako so to bili še eni drugi časi, takrat še interneta ni bilo, no, na kakšni univerzi mogoče poizkusno, a daleč od tega kar se danes dogaja.

Mobiti so se ravno preoblikovali iz tistih [nerodnih](#) škatel, s slušalko, tisto je še kar šlo v avtu, po cesti pa ga nisem videl.

Ja, je Juha prišel s tistim na obisk, a zato ker se ga ni upal v avtu pustiti, drugače pa ne.

Pa še tisto je bilo sila redko.

Samo tisti ki so mislili da ga nujno potrebujejo.

Tako kot danes, ko ga vsak nujno potrebuje, pa vsaj zase vem, da sem večino življenja preživel brez, kako da je sedaj tako nujno?

Razumem mladiče.

Če se s tistim rodiš, potem si ne predstavljaš, da so bili časi brez.

Za nas stare sablje, milenijce, bejbibumerje in kar je še takih [klasifikacij](#), pa komot brez.

Samo za ilustracijo.

Sem si tudi sam omislil pametni telefon in bil na začetku precej navdušen, saj lahko računalnik v žepu nosiš, a se je izkazalo da je večino neumnosti, tisto kar je takoj dosegljivo.

Se da celo programirat, a do tistega sploh ni tako enostavno priti, pa magari si nabavil celo [Ubuntu phone](#).

Se pač potrudiš in narediš več kakor samo tri klike, da si tam, a se je tudi pokazalo, da ne glede na možnost povečave pisave in ekrana, Ubuntuja se da priklopiti na veliki monitor, z normalno tipkovnico, še direkt na računalnik, a potem se vprašam zakaj pa, ni za moje oči.

Tako in tako sem preveč na računalniku, potem naj bi pa še med potjo na telefon zijal.

Tako da sem si nabavil zopet stari dobri Nokia telefon. Sicer zna tudi na internet, a nisem niti poizkušal, ker je tako majhno, da še tipke tipam, ne pa vidim, tako da ga uporabljam samo kot telefon in sms.

Na email pa pogledam ko domov pridem, sicer me pa ni.

Sem v [Kamniški Bistrici](#).

Tam pa tudi signala ni v vsaki grapi, tako da se kar izide.

Viš me zanese kot staro [branjevko](#).

Sem hotel o enem potovanju iz Štokholma v Hki.

Helsinki ima uradno skrajšavo na Hki.

V zgodbi je glavno vlogo odigrala Izabela (Isabella), ladja med mestoma. V resnici je trajekt, a se je že takrat malo zgledoval na [kruzerje](#), čeprav jih takrat še ni bilo v Evropi.

Si predstavljam da po Karibih ja, da bi pa po Benetkah valove delali pa ne.

A je bila takratna oprema bleda senca današnjega.

Še današnja oprema istega prevoznika, a nove ladje, je čisto nekaj [drugega](#), kakor takrat v tistih asketskih časih.

No, meni se je že takrat precej nobl zdelo, a sploh ne več s spuščeno čeljustjo, temveč, že malček antinaprotivno, a ne še dovolj da bi bojkotiral, ker je to bil najcenejši način obiska Štokholma.

Mogoče bi bilo ceneje z avtobusom do Turkuja in potem tam čez, je vožnje pol manj, a je tudi logistike več.

Tisto ko si predstavljaš, da je do Pariza ceneje z avtom, kot letalom.

Pa se zaradi postankov izkaže da ni čisto tako, a je bil golaž v Insbruku super fajn, pivo pa tudi, če pa še prespiš, je pa sploh podn glede cene.

Danes z nizko cenovniki, pa itak ni debate.

No, a samo glede cene v tošlno, so pa zato drugi pogledi, in je oglični odtis bistveno večji po zraku, kot peš.

Tako da ni tako enostavno kakor bi radi pokazali.

Ok, nima veze, ima pa da sva šla v Štokholm na uro gledat.

To je izraz moje tetke, katera je črtila turistična potovanja, vse dokler ni postala moderator na upokojenskih avtobusih, kjer je vice pravila vso pot do Benetk, nazaj pa tudi ne veliko drugače.

Ni nikoli več uporabila termina; smo šli na uro gledat.

Midva sva šla pa točno to.

Kr mal tko.

Kot arhitekta sva prvič pogledala vse kar si normalen arhitekt ogleda, če pride v Štokholm.

Sedaj sva šla pa samo da bi kofe pila pod [kostanji](#) na starem placu, na Gamla stan. Samo zato da bi se sprehajala med [starimi](#) hišami tam.

Takih v Hki-ju ni.

Ali skoraj ni.

So sicer precej drugačne kot srednjeveška srednje evropejska mesta, pa spet dosti na to temo.

Eto sam zato sva šla.

Če si pa že tam, pa seveda pogledaš še kaj in sva.

Vkrcavanje.

Za razliko od zadnjič, ko sva vstopila zadnji trenutek in so za nama samo še zaprli vrata, sva sedaj prispela uro pred odhodom, v resnici nisem gledal in se niti ne spomnim, je bilo pa ravno vkrcavanje in jih je kar nekaj stalo v nekakšnem grozdu, kakor da bodo katerega pustili dol (na obali) in odpluli brez, zatorej grozd, niti ne prerivajočih, a nekako zgoščenih, čeprav se na krov pride tudi če je razdalja med potniki večja, v podobnem času.

To namreč nima veze s hitrostjo vstopanja.

Ima pa, če je ker vmes, ki zna ekstra komplicirati, nima veze ali se gužvajo ali je pa razdalja med precejšnja, v obeh primerih se ustavi.

To se meni redno dogaja, to je po [Murfitu](#).

Tako večkrat na avtocesti v Italiji, 6 kolon na cestninski postaji mimo Benetk, vedno vprašam v katero vrsto naj se postavim in ko jo določijo, se ustavi. Ne meni, a nekdo je tam, ki ne najde drobiža, ali je denar doma pozabil, ali ne najde denarnice, al še kaj tretjega, no šestega če ne celo, sploh nisem hotel mimo Benetk in sem v napačnem avtu, ali pa celo, saj nisem jaz, a to zadnje samo natolcujem, ker če bi bilo kaj na to temo, bi bil pa še Murfi presenečen.

Ok, nima veze.

Ima pa, da je Ajla odtavala za ena dva naprej.

Ali je ona tavalala, ali so jo pa vrivači oddaljili niti ni tako važno, ker ona je znala tudi brez posebnih okoliščin odtavati, kar sva pa že navajena in se je do sedaj vedno srečno končalo.

Ne samo to, to je bil potem velikokrat lait (light) motiv potovanja.

Predvsem tistih potovanj ali kakršnih koli že predstavljaj, ki se ponavljajo in so na en način podobne, pa spet nič kritičnega.

Pač tisto, ko prvič prideš v [Hvitask](#), škljocaš kot odpilen, ker je tako drugačen, pa fajn tudi.

Zaradi slednjega še prideš, samo fotografiraš manj. Če pa še četrtič ali celo 10tič, potem je pa samo še Ajlino izgubljanje omembe vredno, vse ostalo je sicer fajn, a isto kot zadnjič.

Eto tako izgubljanje.

Tako da nisem niti ne vem kako poizkušal vzpostavljati obvladljive razdalje, ker sem itak pričakoval, ker je vsa teža prtljage visela na meni, da bo odbrzela naprej, zasesti dva naslonjača v galeriji, tisto sva naštudirala do sedaj, če se ne potrudiš, ni tako fajn, če se pa in zasedeš prostora, zna pa precej fino biti.

Galerija.

To je drugi štuk od zgoraj. Recimo da ima ladja ene 8 nadstropij.

To je tko.

Sem ravno preštel na fotki koliko in jih je nad avti, kateri so vsaj v dveh štukih, 6 ali sedem, ali je zaradi tega ker ne vem s katero sva se takrat peljala. Marinela in Isabela nista povsem identični, čeprav se na prvi pogled tako zdi.

Imata pa obe še ene dva štuka pod avti, se pravi pod gladino morja, kjer so kajutice z zavesami pred oknom, a namesto okna je fotografija, verjetno iz kakšnega rajskega otoka, ker tisti, ki si vse eno

najamejo kajuto, v tem primeru najcenejšo, če ne pridejo v kajuto total nažgani, se jim že ob sestopanju v podzemlje, v tem primeru, podmorja, obrača, tako pa lahko v blodnji maliganov mislijo da kozlaho na rajskem otoku.

Ok, nima veze.

Zadnja dva štuka na vrhu sta namenjena družabnemu življenju, kaj vse ni tam, mogoče dopišem. A en del, je relativno miren, relativno udoben in sploh željen, med takimi kot sva midva, katera nimata kajute, ampak samo karto za trajekt.

Pol se pa znajdi.

Zdej, to je tko.

Prvih par ur več kot udobno.

Stoli so precej na redko, tisto ko se stalno s komolcem dotikaš, kot v kinu, sploh se pa ne ve, kateri ima lahko komolec tam, tistega sploh ni.

Stoli so široki in udobni, a pritrjeni na tla, tako da ni mogoče razporejati, tisto ko daš dva skupaj in če si skrčen nastane celo ene vrste ležišče. Prvih par ur super, fino, fajn, ko ne moreš drugega položaja, kot je na začetku določen, potem pa postaja nekam sitno.

Sam sem zato vedno več na sprehode hodil, a mi je Ajla držala stol, tako da ni bilo nemogoče. Vendar to pogruntaš šele na prejšnjem potovanju potem, ko si odšel na wc, prišelši nazaj se pa že tam en razteguje.

Zatorej, je bilo normalno da prehiteva in nama zasede zice.

Zdej, to je že spet tko.

Kakor je bilo sumljivo, da niso že prej spuščali na ladjo, vsaj dve uri prej, al pa uro in pol, pa ne in se je zato naredil grozd.

Pa še ta potem ni normalno na krov padel, a se je zatikalo, kakor da nas niso že prej počekirali, preden sploh ne prideš na terminal, so in se naj bi za vsakega vedelo da ni terorist in da ne nosi bomb, ampak vsak po svoje, midva niti nisva imela kaj veliko, saj sva samo enkrat prespala. Če bi bilo po moje, samo gate, majico in zobno ščetko, a ni, po pa je kaj vse ne.

Ok, nima veze.

Stojim tam, v grozdu, čeprav sem se delal da ne in sem poizkušal držati varnostno razdaljo, se ti pa le potem še za vrat vsujejo prihajajoči in se kar samo naštima, da si sredi grozda, kateri se je pa ustavil, ker je bil pred mano nekdo, ali več njih, katere je bilo potrebno še posebej pregledati, mogoče so švercali vodko, kar dvomim, ker ladja pluje izven teritorialnih voda in je dutifri in je vsesplošni šport, da se grejo mal peljat, menda nekateri niti dol ne grejo, ker so lahko dva dni pijani od duti frija, tako da so verjetno imela kaj drugega.

Mogoče mačka, to itak, a sem na žival mislil, dejmo reč raje psa, za katerega pa ni bilo dovolj papirjev in se je zato ustavilo.

Ej pojma nimam, samo malo napletam, na to temo, in ob sebi, ma ene dva na levo opazujem eno luškico, katera je pa delovala hudo prestrašeno, se stalno ozirala na vse strani, še največ nazaj in seveda tudi mene pogledala, sem le za glavo večji od večine, a se s tem nisem dal motiti, pač že spet ena zmešana, kaj pa to mene briga, konfuznih koleričark imam že brez tega dovolj.

Nekaj jih je pa zares tako izpadlo, a to je tudi že ena druga zgodba, ker naj bi bili Finci najsrečnejši

narod, čeprav ne vem, pred leti so trdili da so Danci, sam pa mislim, da tudi Švedom ni ne vem kako hudo, zame, zunanjega opazovalca vse en šmorn.

Pol pa kar njih nekaj, prav nervoznih in med njimi še par, s katerimi ne moreš niti debatirati, ker je takoj napad, niti ne vem na kaj.

Bejž, bejž s takimi se pa že ne bom ukvarjal, je čisto preveč škoda časa, da ne rečem življenja.

Po pa.

Po pa tam, ko le stopim na palubo, ko pokažem karto in ravno napravim korak, se raztrese kufer od une ta nervozne luškice in to točno pred moje noge.

Seveda sem ji pomagal in zraven celo poizkušal z formalizmi:

"That's nothing.

It is not problem.

It could happen even in better families.

And I always like to help people in need."

Me je prav strupeno par krat pogledala, med tem ko sem ji podajal večinoma cote, katere je živčno tlačila v kufer in ruzak, med tem ko so mimo naju hodili potniki in so naju stevardese prav pomilovano gledale.

"We are ready. That's was quick. "

Poizkušam duhovičiti, tamala pa samo vstane in brez najmanjših znakov zahvale odkoraka.

Zaprnija, zoprna, sem razmišljal, ko sem se prebijal po stopnicah.

Dvigala so bila absolutno zasedena, tako da je bilo dosti hitreje po stopnicah, pa magari otovorjen z dvema potovalkama. V resnici eno in en ruzak, ter se primajem na predzadnji štuk, kjer je Ajla zares zasedla ta boljša zica ob stekleni steni sa pogledom na more.

Tam je še obala in kar traja, ene dve uri ziher, mogoče celo več, da do odprtega pridemo. Na nekaterih mestih zares izgleda kot bi se po kanalu vozili, a vem da je samo toliko otokov in zaliv, je zelo globok.

Štokholm je precej v notranjosti obale.

"A veš da sem se skoraj prevrnil, ker je pod moje noge zvrnila prtljaga ene tečke. To se je potem pokazalo, ko sem ji pomagal pospraviti stvari, pa se ni niti nasmehnila, kamoli da bi se zahvalila. Kaj so eni nervozni."

Ajla je molčala, je bila že v oddtavanem vzdušju.

Pri meni dosti dlje traja, da mi uspe odklopiti okolico. V resnici je ne odklopim, a nisem več skoncentriran na in me potem niti več ne moti, med tem ko razmišljam kar koli že.

To je podobno kot z zvokom ulice.

Se spomnim, v Parizu sem bil enkrat v enem hotelčiču, precej blizu slavoloka. To da je blizu je sicer relativno, a se je dalo komot peš do tja priti, kar pa niti nisem prakticiral, sem bil že v fazi ko sem se izogibal turističnim krajem.

Ja kaj pa govorim.

Seveda je večina centra turistična. Lih iz vsake luknje ker gleda. Če že imaš kdaj občutek da tle pa ni turistov, se potem izkaže da je sogovornik Holandec.

Ti so neuničljivi, verjetno se zaradi tega obvladali cel svet in menda tudi ustanovili prvo borzo v

zgodovini.

Menda zaradi tega je potem bil tak bum okoli [Direrja](#) in ostalih.

Zato, ker so premožni meščani, delničarji azijske družbe, se ne spomnim kako se ji je reklo, bi moral poguglati ([Dutch East India Company](#)), kar se mi pa trenutno ne da, sploh pa nima niti veze. Veze ima, da so obogateli meščani, do tedaj večinoma samo plemstvo, kupovali slike, v tem primeru portrete, ker je vsak hotel imeti dokaz kok je lep in Direr je znal bolje od instagramovega beauty appa, ali v kakšnem [ferajnu](#) je bil in so potem vse naslikali.

Ok, nima veze.

A ko se prebijaš z avtom, v zadnje mogoče vukojebine, kjer se vidi da že dolgo ni noben voz peljal, ko je zaraščeno, da se sprašuješ ali se bo dalo sploh obrniti, ko ravno misliš, u matr, tole sm pa zeznu, v resnici je ena grših besed, po pa se tam veje razmaknejo in je avto z NL nalepko, dol naprej majo pa piknik.

Tako tudi v Parizu prvo vprašaj od kje je, ker se ne vidi vsakemu da ni Francoz, francosko pa kar znajo.

In tko ko misliš, da si našel en fajn plac, kjer ni turistov, včasih celo izgleda da je celo nekaj Francozov, čeprav tudi pri tem ni tako lahko, ker so imeli kolonij na ostajanje in je lahko Francoz čist isti kot un iz črne Afrike.

Ok, me zanese.

V resnici sem hotel o pomenu zvoka mesta.

V tistem hotelčiču.

To z hoteli tudi ni tako enostavno pri francitih.

Še mestni hiši rečejo hotel, a sem mislil na mitel evropsko pojmovanje hotelov.

Ta sicer ni bil nič na temo dunajskih hotelov, kakšen zloben bi komot lahko rekel beznica, pa še veliko ne bi mogel imeti proti.

U, celo noč se je lift fural. Je izgledalo da niso v tem dlje kot uro ostali. Lift pa tak na zobce in se je tresel menda cel hotel.

Pa nisem hotel o liftu, ampak o ulici. Promet 24 ur na dan, sploh ne velikih razlik med dnevom in nočjo. Saj o dnevu niti ne vem veliko, ponoči so pa stalno policaji navijali sirene, menda jih je veselilo pa lih mimo mojega hotela.

A miš da nisem nič spal.

Pomota.

Kot dojenček.

Itak sem bil tudi sam poln energije in sem po polnoči prihajal, tako da ni bil problem.

Sploh se ne spomnim da bi me šunder ulice motil.

Še odtaval sem v mislih, tisto ko stojiš pri odprtem oknu, kadički v oblake domišljije.

Ja, so bila intenzivna obdobja.

A tisto je tudi že ena druga zgodba.

Otočki

Se sicer ne spomnim, a se mi zdi da je bil začetek avgusta.
To je takrat ko večina dopustuje na našem plavom Jadranu.
Kakšnem našem?

Takrat so bili lih zadnji meseci našega Jadrana.

Veliko Fincov tudi, pa ne zato ker jim kaj ekstra avgust pomeni, zna pa biti na finskem avgusta zima, tako da je varneje bolj na jugu.

Junij je še premrzal, čeprav že nazarensko lep in za [Juhanus](#) se marsikdo kopa. Ne vem če ima voda več kot 10stopinj.

Juhanus je 21. junija, tako kot pri nas začetek poletja, a je več ali manj teoretična verzija.

Ja, dnevi so že sila dolgi, gor nad polarnim krogom cel teden brez noči, na skrajnem severu pa menda pol leta brez.

A tisto je skrajno in s takimi se pač ne bavimo.

Je pa zato Julij čisto blizu in tam za [Juhanus](#) je velika večina Fincov, vključno z manjšinami, že fejest zmešanih, ker se pričakuje mesec, zaradi katerega se živi in večina izgine na vikendice ali kmetije staršev.

S Fincem se ne da nič zmeniti Julija, ga ni, fizično ne obstoja, ker je pa ves eteričen tam nekje za oblakom.

Pol.

Avgusta večina gre delat, če mu pa le ostane še kaj dopusta, gre pa na jug, ker ...

Smo jadrani tam pred Helsikom, Hki je uradna skrajšava, in je bila nevihta in je snežilo.

Anti ni niti trenil, men se je pa podobno zdelo, kot prvič na grebenu Prisanka, tudi avgusta, snežna ploha, tako da sem potem celo življenje na ture tudi zimsko varianto nosil, pa čeprav je nikoli več potreboval, a mi je prpa delala, isto potem na jadrnici.

Tko kot na Prisanku, je tudi ta trajala ene 15 minut, potem je pa zopet sonce sijalo.

A toplo?

Kdo se pa o tem meni.

Ne glede na gornje, je bil še kar topel dan, kakor je tam sploh lahko. Že po difoltu imajo 10 stopinj manj, na ladji stalno piha, noč ima pa tudi svojo moč, se pravi par stopinj manj.

Glede na to da sva stara znanca trajekta, že četrta vožnja, sva se topogledno tudi pripravila in seveda pulover in bunda, brez sploh ne gre.

Pol so pa še snovalci ladje, a veš da so jo naredili v Splitu, sigurno po načrtih skandinavskih in opremili na Reki, tako da je še moj sošolec iz osnovne šole, police montiral, a tega takrat še nisem vedel, še za sošolca ne, sem ga pač pozabil v analih zgodovine, samo kot intermeco in zanimivost. So snovalci ladje, na gornjih galerijah, napravili žepe, tako da, če ti je uspelo najti nezaseden žep, predvsem pa nenabasan, niti ni bilo tako nemogoče.

Ta dva štuka, v resnici so trije, ker je nad gornjim, še okoli dimnika ena mala paluba, za tisto niso vsi vedeli, tam nikoli ni bilo nabasano, zato pa še kar v zavetrju, samo občasno, pač glede na smer vetra, je znalo iz auspuhov zasmrdeti. Pa spet nič kriznega, samo milodišeče ni bilo.

Ok.

Gornji palubi si lahko pohodil po zunanji odprti galeriji z omenjenimi žepi in podobno na notranji strani, a tam je bilo predvsem v gornji palubi kar živahno, več ali manj celo noč.

Tako da je bilo kar kaj sprehajanja.
In predvsem opazovanja.
U, kaj vse se ne vidi.

Ena je rada stala tam pred diskom, tam je luknja v tleh, tako da naslonjen na ograjo lahko opazuješ tudi dogajanje spodaj, med nami brez kajute.

Sploh ni bila ena, v resnici jih je kar nekaj in to vedno.
Sem eno spremljal celo noč, pa ne da sem kaj ekstra za njo hodil, kar samo se je naštimalo, da sem lahko sestavljal drobce.

Izgleda da najstnice gredo na ladjo izgubit nedolžnost.
Lih tako se je videlo.
Mogoče pobegnejo od doma, se znorijo in se vrnejo odrasle punce, ka pa veš.

Se jih pa večina [zrihta](#) za u laif (life).

To je tko.

Takrat še ni bilo vse splošno razširjenega interneta, tudi mobitov ne in ni insta zaukazoval lepote.
Danes so vse glih, sploh ni več individualizma.
Se mi zdi, da je takrat bil celo trend, da je vsak malo poseben.
Tako da si potem tam videl kaj vse ne.
Ne, ne znajo vse narediti iz sebe divo.
Ene so bile pa res za nasmehnit, čeprav se ne spodobi.

In potem se tam nastavljajo, da bi jim kdo plačal pijačko v baru, ali jih povabil v disko al pa še kaj, kar se pa ni videlo.

Je dotična še kar dolgo stala, a moram reči, da je tudi precej fajn zgledala.
Ene Finke so pa res superce. Ni jih veliko, a nekaterim se celo lahko reče da imajo finsko lepoto.

Tu bo potrebno kero reč.

Finke imajo poudarjene [ličnice](#). Ne vse, seveda ne, a se kar opazi.
Menda imajo podobne gene kot Mađari, oboji so pred davnimi časi iz Azije prišli.
Aziatskega se komaj opazi, so pa drugačna lepota kot Švedinje, kateri so tudi pustili kaj vpliva.

Ok.

Ta sicer ni bila za cejtngje za naslovnico, tam nekje na sredi bi pa komot bila.
Pa še precej prijazno je izgledala.

Namreč.

Ene se super zrihtajo, pa sploh niso fajne, ene pa isto, a se ti oko spočije ob milini.

Me je pa ob pogledu nanjo obšlo tisto od prej, pazi se punca, žurirat je sicer fajn, a je le potrebno z glavo, ne samo s tamalo.

Ja pa ja.

Mi je sicer Marlen enkrat pravila da so kozlali kot Rusi, pa ne vem kako Rusi kaj drugače od ostalih.

Ta ni nič drugače kot vsi ostali, a takrat jo je že držal en temnolas mladenič, za katerega se je potem ko smo se izkrkali, in smo se počasi premikali proti izhodu, izkazalo da je Američan, hodila sta poleg mene, ter ji je vsej objokani in zabuhli razlagal, da je bila nepozabna noč in če še kdaj na Finsko pride, da jo bo sigurno poklical.

To sem tudi iz drugih virov slišal, da je Finska zaželjena destinacija za pohotne, pol je precej nedefinirano, a ena Belgika je podobne razkladala, pa ena Norvežanka, pa dva Američana, da hodijo na Finsko si dobijo nedolžnega lepotca ga obdelajo potem pa dalje.

Je ena Amerikanka hodila po podobnih otvoritvah, koncertih, operah, gledališčih, kot midva in je vedno z drugim prišla potem pa že tam med predstavo uprizorila tisto, kar smo mi v rosnih mladih letih v zadnji vrsti kina.

A tamala ja bila pred dvema dnevi, ko smo se peljali iz Hki-ja v Štokholm.

Nazaj grede, se je vsaj meni zdelo manj navito, lahko pa da sem bil pač toliko bolj utrujen, pol mi je pa še vse ostalo bilo zmatrano.

Lahko pa da je kaj na tem, da so Finci bolj divji, kot Švedi, a za to nimam nikakršnih virov. Robati ja, divji pa podobno.

In tko vsake pol ure za 15 minut na sprehod. Ajla je od 11 h (23) več ali manj večinoma spala, tako da ji niti poročal nisem več, kaj sem videl na sprehodu. Že prej, ne vem če jo je vse zanimalo, kar sem povedal, je raje brala knjigo, kot klepetala, pa saj je bilo nekako pričakovano, to da me pukl boli je pač moj problem, da pa ne morem spati, če je šunder pa isto.

Na zunanjih palubah, je po svoje bolj mirno, če ne bi tako pihalo, pa še bolj luštno. Ja, stalno je isto. Če se že vidi kje kakšne luči so večinoma boje, Baltik ima kar nekaj plitvin, itak pa ladja pluje ob [Åland](#) otokih.

Åland se izgovori Oland, ker imajo a s krogcem na vrhu.

To je po švedsko, ker večinoma so to potomci Švedov.

Po finsko se reče Ahvenama, pa še ta ne kar tako enostavno, ampak Ahvenanmaa.

[Maa](#) ima veliko pomenov.

To je grozd otokov in otočkov, vsega skupaj jih je za par 1000, a po moje so vsako skalo šteli, kar niti ni tako važno, važno pa je da imajo avtonomijo in so na to še kar ponosni.

Deželica je precej popularna tudi med Finci, ne glede na to, da je večina prebivalstva švedsko govorečih Fincev, s katerimi imajo na celini, precej prikrit, a stalen konflikt, a to s tistimi, kateri ne hodijo na počitnice v arhipelago.

Anti vsa poletja preživi tam.

Jadralec pač, med otoki jadрати je vse eno dosti bolj zanimivo kot na pučini, če imajo pa še finsko kauco, je pa že skoraj zakon.

No pa še [Salmijaki](#) bombone, ter [Koskenkorvo](#). Pol jim pa nič ne fali.

★

Kot da bi poizkušal istočasno izgovoriti O in A, verjetno moraš biti že fejest prbit, da se ti take mešajo, A je bližje O-ju kot A-ju, menda na tri četr O in četr A, opazovano od privzgojenega Dolenca, kjer smo tudi nekaj besed po svoje zavili. Na primer kako, se po dolensko izgovori kaku, kjer je tak dolgi a, Finci bi napisali kaaaku, pa še malo zapeto, tisti aaa, sploh ni samo aaa, ampak aAa.

Zares odprtega je samo potem ko ladja zapusti globok zaliv na švedski obali in do prvih Aland otokov. Glede nato da je obala precej kosmata, večina finske je gozd, tudi luči ni toliko, tako da zares redko vidiš kaj zanimivega, se pa potem bolj z vsem ostalim ukvarjaš.

Gledat pence, katere dela ladja me je od vekomaj sila veselilo, a to podnevi, tu je pa še ladja precej visoka in na premec ne pustijo, tako da je tudi opazovanje penc omejeno.

Sem se pa vse eno naslonil na ograjo in poizkušal kaditi. Poizkušal zato, ker sem to počel, tako da ne bi koga motil dim, skratka izven že omenjenih zavetrji, večinoma na samem.

Na vetru jih ne stoji veliko dalj časa. Mogoče lih za cigaret, potem je pa nujno kaj.

"Do you have a fire?"

Pa vidi da kadim, a je samo način govora. Mogoče se v daljni Skandinaviji ne spodobi reči, dej mi fajrcajg.

Saj se tudi doma ne, če se ne poznata.

Glede na to da se, bi komot lahko rekla.

Una iz vhoda z raztreseno prtljago.

Da me že nekaj časa opazuje, ker hodim mimo nje vsakih 45 minut.

U, madona ma naštudiran, si mislim, zinem pa:

"It is so beautiful night with a lot of stars."

Ne vem če sem kaj mislil takrat.

Pa ne da me je spodnesla.

V resnici je nisem niti zares pogledal.

Ja toliko da sem opazil, katera je, u tanane pa ne, kaj pa mene briga še ena sfuzlana koleričarka.

Ko pokadi še ona, frcne čik v črno noč, se poslovi in odkoraka, v zavetrni žep malo nazaj.

Arhitektura

Pogovori kot pogovori.

Tisto ko prelevaš, kaj vse sva videla in komentirala narod kateri je hodil mimo.

Sva se zapodila videt [Leverenca](#) v centru. Meni je že v knjigah bil precej čuden, a fajn.

V živo pa še toliko bolj.

Čudn, ampak super fino fajn.

Če pa postaviš še v kontekst, pol je pa zares genialec.

Isto kot s Tromostovjem.

To pa ja vsak zna.

Figó freško zna.

V današnjih časih pa še toliko manj, ko bi vsi delali samo spomenike.

Narediti večji most je edino racionalno.

Se strinjam in ravno v tem je genialnost.

To da je naredil veliko več kot je bilo pričakovano, pa ne s preseravanjem, kakor to danes počnemo.

Najdražje možne materiale in obdelave.

Ne.

Najcenejše in genialno.

Tri mostove pa ja zna vsak.

Zakaj jih pa ne delajo?

Ker mora biti čas in prostor pravi.

Skratka kontekst.

Pri [Leverencu](#) sicer ni tako črno belo, a so tudi proti njegovemu pristopu bili skoraj vsi sodobniki. Tako kot proti Plečnikovem Tromostovju, ja vem, o tem se ne govori, a je bila celo pesmica na temo sprdovanja na tri moste.

Pri Leverencu ne vem če so spesnili pesem, so ga pa sodobniki precej slabo obravnavali.

Pri Švedih je ta del sila izražen.

Sodobniki so zelo visoko vzeti, ne vem če ne celo kaj z vitezi.

Švedska je kraljevina in si potem mal talajo naslove, a kakor povsod in vedno se potem menimo o trenutnih prisklednikih, šele zgodovina loči seme od plev.

Pol pa izpade da hodimo butasti turisti gledat ker ene, viteze, pri nas [Borbine](#) * lavreate, pa prezremo.

Ne glede na gornje, je meni bil Leverenc na meji.

Da ponovim.

Super fino fajn a lih ne u matr, dejmo kej prekopirat.

To me je tudi za [Alta](#) črvičilo, dokler nisem v živo videl, potem sem precej omehčal stališče in je nekaj njegovih super najboljših, a sploh ne vse.

Nekatere so pa res precej čudne, glede na to, da motiti se človeško, ga še toliko bolj cenim.

*

Tole z Borbinimi lavreati me že nekaj časa žuli.

Pa ne direktno njimi, to so bili itak eni drugi časi in kakor sem o tem že pisal, ma o razstavah, seveda sploh niso bili slabi.

Pri otvoritvah sem zapisal, da stalno eni in isti isto razstavljajo, kar je nas dozorevajoče mozolarje takrat precej žulilo. Pa ne samo nas, a pri nas sem to izkusil, pa je zato o le teh.

Ma, mozolarjih, vendar.

Tisti stalno isti, stalno isto, sploh niso bili slabi, so bili pa režimski če se je hotel sistem s tistim bahati in kot taki cokla v razvoju.

Danes berem, bi nekateri kar pozabili tisti del, o režimu, in samo dobre strani izpostavljali.

To je sicer možno in seveda dan današnji, ko ni več kriterijev, vsaj ne v smislu dobro ali slabo, danes je demokracija in seveda ni dobro samo dobro in slabo pa sploh ni samo slabo ampak je celo gor vzeto.

Zdej to je tko.

Če ne bi bila zadaj skrita agenda, bi se celo strinjal, ali pa bi vsaj pogoltnil, pa ni, arhivi so še vedno zaprti in kdo je bil sodelavec Udbe se še veno ne ve.

Saj drugače ni šlo!

Ja, se strinjam, pa vendar si bil zraven ali pa ne.

Enim ni bilo potrebno nič roke zvijati in so bili z veseljem zraven in ravno o teh bi rad nekaj.

Tako radikalno.

In seveda se ne da primerjati, ampak, ali je [Šper](#) bil samo dober arhitekt in mu Dolfe ni nič težil na to temo?

Še huje.

[Dolfe](#) verjetno ni nobenega žida skuru, ali je zato nedolžen?

Tako da, če si držal vrečo si bil zraven in seveda so takrat risali grde hiše ker je bil socializem, danes bi pa tisto žalost radi prodali kot brutalizem.

Sam bi raje dodal, da so slabo interpretirali tuje vzore in je zato bilo grdo.

To veze nima z sistemom.

Ima pa, če te sistem privzdigne v inštitucijo in potem drugi pronicljivi ne morejo nič na to temo.

Tako da sem globoko proti glorificiranju Borbinih lavreatov, če se zraven ne pove, da so bili aparatčiki in so krivi za stagnacijo razvoja kontinuitete identitete arhitekture.

Matr sm naložu, a mi je koj malo lažje.

Drugi obisk mesta je bil dosti bolj turističen kot prvi.

Prvič sva vedela kaj je potrebno za vsako ceno videti in večino časa porabila za odkrivanje le tega. Seveda sva šla tudi na stari trg, po njihovo [Gamla stan](#), kar bi se bolj slišalo kot staro mesto, a takrat ko je dobilo ime, je bilo še vse leseno in cortkano malo. Tako da je ime ostalo, ne glede na vse prezidave.

Sedaj sva pa ne le ogledovala prostore, ampak jih tudi uživala.

To je silna razlika, če si arhitekt in veš kaj vse bi moral videti, ter se ti zato vedno in povod mudi, v nekaterih situacijah si pa že tako utrujen, da sploh več ne veš kaj gledaš, a je na spisku in narediš fotko (posnameš fotografijo (pritisneš na sprožilec na fotoaparatu)), ter se potem doma sprašuješ, kako je lahko tako fajna na fotki, v resnici se pa sploh ne spomniš.

Tako da je potem drugič od kofetka do roglička, še toliko boljše, če vidiš zraven še kakšne fajne arhitekture.

Tako sva tudi ponovno zavila v [Asplundovo](#) knjižnico, ker je [znotraj](#) zares super, fino, fajna. Zunaj je malo robata, a saj so vendar hladni protestantje in pač ne more biti razigrana.

In vse vmes.

Se od Gamla stana, tako fino vidi, kako se je mesto širilo in se sprehajaš skozi zgodovino arhitekture.

To traja vse tja do prej omemnjene knjižnice, šele tam se začne pozidava po malem redčiti.

Razen.

Tam nekje na sredi, med Gamla stanom in knjižnico je pa [bomba](#) padla.

Ravno tako izgleda.

Ko hodiš med tistimi mestnimi palačami od srednjeveških, renesančnih, baročnih, klasicizmov, neoklasicizmov do jugenda, se potem tam na sredi zgodijo stolpnice.

Tisto je dan današnji center mesta, so se ga zmislili, na višku socialistične vlade, ta je na švedskem bila taglavna mnogo, premnogo let, in le ta se je zgledovala po svetovnih trendih in takrat enkrat je bil [internacionalni](#) stil na vrhuncu, so imeli celo en od kongresov v Dubrovniku in so rasturali po celem svetu.

Samo da je bilo tisto potem večinoma novi deli mesta, tu pa ni bilo ničesar uničenega, Švedska je bila med drugo svetovno vojno nevtralnega in so zato socialisti zmešani, šli in porušili povsem vzdrževane palače da so napravili dosti prostora za tri stolpnice, verjetno prvi rondo v zgodovini rondojev*, trg v treh nivojih, spodaj je križišče podzemne železnice in napolitanke* okoli in okoli, da so napravili moderno mesto.

*Napolitanke.

Napolitanke imajo sloje file in sloje testa. Če jih 1000x povečaš (približno), dobiš modernističen blok, al pa če blok 1000x pomanjšaš, dobiš napolitanko.

*[rondo](#).

Pojma nimam kje in kdaj so napravili prvi krožni promet.

Ma ja, okoli enih zgradb je bil menda že za časa starega Egipta.

Ampak da na sredi ceste narediš krof in moraš potem tam okoli voziti*, če hočeš kam priti, pa ne vem kje in kdaj.

*Okoli voziti

Samo kot zanimivost.

Finci pravijo, da lahko Norvežani 16x krog naredijo, ostali morajo pa po tretjem ven.

Se ja ne spodobi, kaj pa če te ker vidi.

Ker ni bebast je pa trobast, je rekel enkrat en [velik](#) Slovec, pol se pa odloči.

Glede na to da nihče noče biti bebast, smo vsi trobaste, a pri švedskih socialistih so bili tut uno prvo.

Leverenc me je precej fasciniral, a ne z arhitekturo samo, s kontekstom pa zelo. Da si je v tistih časih sploh upal kaj takega narisati.

Namreč, vsi trije, Plečnik, Asplund in Leverenc (pa Alto tut) so bili iz sila podobnih, časov in prostorov.

Vsi so šli skozi razvoj od klasicizma do moderne.

Ker sta pa slednji kot dan in noč, no skor, pa ni tako lahko če si udeležen.

Plečko je pri Wagnerju že kar kaj [moderne](#) konzumiral, čeprav je bila še v povojih, a je potem raje nazaj zavil, če rečemo da je moderna nadaljevanje arhitekture. Na srečo je bil genij in se mu v resnici oprostila.

Une dva kapslna sta bila tudi genija, a čisto iz drugega štosca.

Alto je celo nastavljal z [internacionalnim](#) stilom, kjer je takrat raztural Kurbizje, a je na srečo proti koncu raje po lokalno zavil.

Tosto je takrat pomenilo, da ni več gledal kaj drugi po svetu delajo, ampak, raje kako fajne strukture so na finskem in je nastal [strukturalizem](#).

Laverenc, je pa povsem po svoje odvil in napravil nekaj genialnosti.

Ne glede da so istočasno gor rasli, jih težko na stara leta skupaj postaviš.

Ja, začetki podobni, konec pa tri različne zgodbe.

In tista zgradba je bila narejena ko je bil še globoko v klasicizmu, kar je na [fasadi](#) še kar prisotno, čeprav severnjaško prazna, zato pa notranje dvorišče, katerega se še danes ne bi sramovali.

Zato me je prevzel.

.....

in komentirala narod kateri je hodil mimo.

V mestu je bilo tega zelo malo. Če res ni kera [ekstavagantna](#), potem pač pogledaš, si svoje misliš, pri kar kaj Švedinjah, je kar kaj za mislit, a se ne omenja, saj sva srečno zaljubljena in ni da bi omenjal, u kok dobre ..., ja oči, ka pa družga, duša pokvarjena, je mela una, ki je ravno mimo šla. Sploh je pa toliko zanimivega, da se s takimi zares ne trapiš.

Zato pa toliko več na ladji.

Potem, ko premelješ, vse arhitekture, zasaditve, trgece, galerije, bifetke, klopce, kofetke, rogljičke, potem je sicer malo tišine.

To se samo tako reče, ko pač imaš pavzo v pogovoru, sicer je pa na začetku plovbe precej veselo.

Ni samo plovbe.

Ta ista navada, je prisotna menda po celem svetu, pri večini.

Ko se začne potovanje je bolj navito in glasno, vzneseno in veselo, v pričakovanju nečesa, sicer ne veš niti česa, a že ta občutek, zdej pa gremo, je ene vrste ekstazi.

Z urami se ta energija porazgubi.

Nekaj jo potem umetno vzdržujejo maligani, a glede na to da se ga ne ulijejo vsi, čeprav se tako reče, je le manj in počasi postaja precej različno.

Potem proti koncu celu moteče. Eni so pa res tečni kot podrepne muhe.

Tisti, ki niste krav pasli, ne veste, da jih delajo precej nervozne, ma muhe okoli kravje riti in lahko postane krava celo tečna in ne nazadnje napadalna, tako da smo znali z vejo polno listov, leskove so bile terna, a ne vem ali ima kaj z vejami, ali samo z dejstvom, da je znala leska rasti sredi travnika, ma ne sredi, a na meji, tisto ko se ni vedelo ker bi jo moral posekati, včasih malo mahati tam zadaj, a ne zato ker smo bili tako uvidevni do krauc, a živčna krava gre dol po bregu, lahko tudi gor, v resnici nima veze smer, a je bolj literatično dol, ker dol ima drug pomen kot gor.

Ok. nima veze, a za živčno kravo moraš iti, če je hitra celo leteti, kar ti pa sila narobe hodi če si sredi igre in zato raje tisto s palico polno listja.

Sem že pravil, da se potem po polnoči scena precej spremeni.

Veliko jih gre spat.

Eni sicer sedijo tam v bifetu, a se večinoma pogovarjajo. V gornjem štuku je sicer disko v polnem teku, a tu dol pridejo, samo ker, katerim se fino zdi, če lahko konzerve brcajo in provocirajo.

U to je pa nacionalni šport, a samo z minimum 5 piri v riti. Prej so tiho kot so lahko samo Finci lahko.

Še [nasmehne](#) se ne.

Pol, po 10 pirov ko sem jim že mal maje, pa ne samo ladja, pol pa začnejo grupice, sicer redke, a ne nenavadno, hoditi takole okoli in se spustijo v vsak možen dialog, še največ da so Švedi fedri.

Pol se jim sicer cel bar reži ker jim Švedi ne ostanejo nič dolžni in je včasih precej smešno.

Nije lako biti Finac, kola po 10 pirih, te lih noben ne šteka.

No in take sva komentirala tam pred polnočjo, preden ti zmanjka energije in se občasno pogrezneš v sen.

Ajla je take vrste tipka, ki sila rada spi in ne samo to, lahko spi v čisto vsaki situaciji.

Sam sem totalno nasprotje in me lih vse moti, če pa kola po dolgem času kam grem, pa itak prvo noč nič ne spim, pa so lahko pogoji idealni, a tako kot večina na začetku potovanja, tako tudi sam, ne samo na začetku, potem še celo noč ne. Se sicer umirim in sploh nisem navit, a da bi lahko zaspal, pa tudi pod slučajno ne in vem da bom zato naslednjo noč kot polh, tako da se niti ne trudim.

Sedaj se sicer vračava in sem si predstavljal, da me bo tam okoli enih le zmanjkalo, a še polnoč ni bila.

Pa še stoli.

Prvih par ur, precej udobno, potem ko pa ne moreš še kateri drug položaj uporabiti, potem se pa kmalu oglasi moj hrbet, takrat blede senca, današnjega, a le pomaga če grem malo hodit.

Tako na vsake pol ure, en obhod, pa je potem naslednje pol ure spet znosno.

Ladja

Concept and construction

Isabella was the second of two sister ships ordered by SF Line from Brodosplit in Split, SFR Yugoslavia for Viking Line service (the first sister being Amorella). Order for Isabella was placed on 4 February 1986, her keel was laid on 15 September 1987, and she was launched on 13 August 1988. She has twelve decks. Delivery to SF Line took place on 15 June 1989, and on 20 June 1989 the ship left Yugoslavia for Finland.

V našem nadstropju

Je bilo za spoznanje bolj mirno.

No, to je tko.

Prič je bila precej velika [luknja](#) med nadstropjema in je bilo marsikaj povezano, drugič so predvsem po polnoči prihajali dol veseli razgrajači, tretjič, se pa ne spomnim, a gotovo je bilo še kaj.

A-ja.

Bi lahko stalo da je tu bila [restavracija](#), al kaj naj bi tisto predstavljalo, pol po večerji, se le ta spremenila v [plesišče](#).

Pred, med in po večerji so tu godli trije, če pa kaj ne moreš reči, pa sigurno ne moreš reči rokerji.

Vse prej kot to.

Če veš kako zveni muzika v dvigalih, ta je mišljena iz trulega kapitalizma, ker pri nas ne znajo niti muzike izbrati, tisto ko je kakšen razposajeni mladec v prodajalni, potem pa tam navija, kar pač navija, še najbolj mi gre na jetra tehno, ga je pa največ, tako da velikokrat niti v trgovino ne vstopim, ker me že na vhodu sprejme tehno sprejem, a kdo sem jaz da bi sodil.

Sploh ni treba biti ne papež ne Jezus, ne glasbeni urednik, še poštar ne, pa že lahko imaš svoje mnenje in to je, da v naši dolini še muzike ne znajo izbrati v javnih prostorih, da ne rečem da je naglas, da se še na ulico sliši, a tu sem hotel omeniti muziko iz urejenih severnih držav, kjer se točno ve kakšna muzika je v dvigalih in tudi kako na glas je. Tako da se še vedno lahko pogovarjaš in to sploh ne na glas, da ja ne bi ostali v liftu slišali.

Taka muzika.

Skratka brez vonja, barve in okusa.

Ti so le bilo malo bolj glasni, a so se žlice še vedno slišale v župi, po večerji pa celo nekaj hitov nastavili, tako da bi celo zadišalo po rocku.

Zdej to je tko.

Tom Jones - [She's A Lady](#).

Se najde med rock komadi v letu 1971. Če je to rock sm jest papež, a take in njej podobne so špilali in narod je prav z veseljem plesal in pel in sploh se jim je fajn zdelo.

Zdej to je že spet tko.

Načelno mi take in njej podobne scene ne sedejo.

Vendar.

Vendar občasno pa prav paše, ne scena sama, ali celo sodelovanje na to temo, a kot zunanji opazovalec, ko imaš intelektualizma vrh glave, mi pa prav zapaše par trenutkov take scene. Sicer z nasmeškom na licu, a v resnici se mi fino zdi, da se nekateri tako neskončno zabavajo ob takih nebulozah.

To je sila podobno, ko smo kot muskontari prišli v Zajčjo dobrovo na veselico in seveda smo sila kritično spremljali vsak akord nastopajočega benda.

U, pojma nimajo.

Pa sploh ne znajo špilati.

Pa saj še akordov ne pozna.

U, kva fuša.

Pa take.

A vmes je teklo tudi pivo in so potem po treh pirih, so prav v redu špilali.

Pol na koncu je bil pa itak vsesplošni žur, a takrat ti je vseč še [Na golic](#), pa makar na začetku nastavil z [Black Sabbath](#) pa konc.

Že prej med večerjo, so tu sedeli bolj resni, no, bolj zreli, starejši skratka. Tudi upokojenci, a tisti, so šli spat precej zgodaj, tam nekje ob 10h jih menda ni več bilo, vsaj ne veliko, ali vsaj ne opazno.

So bili pa v zrelih letih in so se še kar zabavali.

A kako vem, ja tudi skozi restavracijo sem kdaj šel, ko so [jedli](#) sicer ne, je čisto preveč zares izgledalo, sploh pa ni apetitnih gledati, tam enega s prav mastnimi prsti, kateri se baše s puranom, al kaj naj bi tisto bilo, tebi, pa ravno kruli v želodcu in razmišlaš, ali boš imel dovolj za čokoladico iz avtomata, al pa naj raje spet malo vode popijem.

To je bilo kadar sem šel po notranjem hodniku, med trgovinami, ali frizerji, maserji, pedikurami, takrat še brez pirsing in tatu studiji, zato pa vse možno in nemožno, še dutifri, katerega so zaprli, tam nekje ob 10h in otroški vrtec, kateri je pa podobno storil.

V resnici niti nisem spremljal kdaj kaj zaprejo, kdaj pa pospravijo, kdaj pridejo čistilke in kdaj varnostnik pregleda ključavnice, se je kar samo vrtelo in obračalo, ker potem s časom začneš kar malo zasanjajo okoli hoditi.

Ja, saj sem vedel kaj vidim, če sem se pa zavedal pa nisem povsem prepričan, namreč ni samo selektivno naglušen, tisto ko slišiš samo kar si hotel slišati, še selektivno zaznaven, ker zares ni važno ali je vrtec že zaprt, duti fri pa še dela, pedikarka lih pospravlja, maser pa še eno masira, a tisto se ni videlo, ker so bile zavese, ka pa veš kaj sta počela, če sploh kaj, mogoče je samo urejal blagajno.

Ka pa veš?

Zato pa toliko bolj ljudi okoli, u tega je pa tudi ogromno.

Sam pa imam še navado, ne vedno in ne povsod, tudi ne vem, če je kakšen ključ, ker namerno sigurno ni, a potem ko padem v zasanjano stanje, potem si kar med potjo zmišljujem zgodbe o

nekaterih. Sploh ne vseh, pa tudi tu ni ključa, zakaj teh, onih pa ne.

Ka pa vem kaj vpliva, a tako sprehajački okoli zijački, vidim tam enga, je sicer že fejest utujen, kaj pa več kakšna zgodba je zadaj, mogoče je kaj resnega, mogoče je pa samo tako utrujen, da ne mora več v vertikali in se potem sicer usede na tisti barski stol, stoli so svakojaki. Tistim ob baru, se tako reče, ker so za razliko od ostalih višji in na takega se je usedel, menda čez dan celo strežejo tam, a takrat tega ni bilo, so bili pa po tistih stolih razporejeni, še največ pari, v resnici ne vem, če ni kaj s pari, a je taka pozicija, da se lahko samo z enim pogovarjaš, če drugi zraven ne stoji in če se hočeš še z drugim, se je potrebno na tistem stolu zavrteti, zato se dojema kot pari.

Ta ni imel para, ga ni niti iskal, a se je poizkušal udobno zlekniti na barskem stolu, kar pa mi inženjerji vemo, ne gre, na normalnem že še, na barskem pa misija nemogoče, a ta je izvajal ene vrste cirkuško ležanje, tisto ko imaš samo rit na stolu, si v ležečem položaju, kolikor se sploh da, čez naslonjalo in za ravnotežje dvigneš noge.

Je, že tisto precej hecno izgledalo, pa ni bilo samo to.

To je bil, recimo gospod, tako površno na prvo žogo, poznih srednjih let, saj je imel že precej zguban obraz, kakor tudi vrat precej prepreden z gubami, z dolgimi sivimi velnatimi lasmi, še kar glomazno zlato ketno okoli vratu, srajco s palmami, čez pa ledernat še kar dolg površnik, pa makar bilo poletje.

Skratka kaubojski Đimi, že mal u letih, ravno precej utrujen, da ga še brcajoči konzervaji ne zbudijo, pa makar mu posvetili, kar nekaj minut zenzanja na njegov račun, prvo v finščini, ker ni trzal, angleščini, pol švedščini, ker mu pa še pol ni bilo nič jasno, so zaključiki da je sigurno Rus, in da mu ni pomoči.

Sam sem si pred tem dogodkom napletel, da je osiveli žigolo, ki pa ravno danes ni našel nobenega materiala in je potem raje globlje pogledal v kozarček.

Še pred tem sem si domišljjal da je umetnik in verjetno kipar in dela orle za na kredenco nacistične stranke Švedske.

Kaj vse mi ne gre skozi glavo, se še samemu sebi čudim.

Tako da sem si po vseh teh dogodkih mislil, matrs butast in raje zavil na zunajo palubo, pa makar ravno precej pihalo.

Sem poizkušal prižgati cigaret, pa mi ni uspelo, tako da sem šel mal naprej, v resnici je dol, a dol ima tudi drug pomen. Če gledaš ladjo in je premec gor, krma pa dol, pol sem šel dol, sigurno pa ne v spodnje nadstropje.

Do prvega zavetrja, enega od tistih zalivov, da tudi na zunanji galeriji, tako nazarensko ne vleče.

Tam jih je bilo kar nekaj, večinoma, kot sam kadički, nekaj pa tudi v spalkah ob robu, kao odmarački.

Med njimi tud una moja.

Mi je pokimala, sem pristopil, sem ji ponudil čik, je odklonila. Sem pokadil ji pomahal, mi je pomahala pol sem pa šel.

Zgor je disko

Tam sem bil preden so zares začeli, to je bilo pa tam nekje ob 10h. Takrat so še pripravljali kar koli so že pripravljali. V resnici se ni videlo, ker pospravljeno od otroškega diska je bilo menda že ob 9h, ko so morali, še zadnji spat.

Ja stalno je kaj. Se trudijo zabavat goste skoraj tako kot na križarkah. Danes se jim reče kruzerji, ker križarke so iz pol pretekle zgodovine, kjer so se vozili samo ekstra bogati in večinoma vsaj malo modre krvi.

Tisto so bili itak eni drugi časi, katere poznamo samo iz filmov in pripovedovanj. A to slednje je menda bolj na temo sanje svinje u kukuruzu.

Ne rečem, gotovo je bila snažilka na kakšni križarki, tudi kateri od naših dedov. Me ne mojih, moji so oboji iz ruralnega okolja, če je že v mesto prišel, je bil dogodek za celo vas.

Ja nekateri so šli v Ameriko, nekateri celo nazaj prišli. Za tiste se je sicer govorilo kaj vse ne, a sem že takrat, v cicibanskih časih spraševal, kako to da se je vrnil, če mu je tam tako dobro šlo, sedaj se mu pa ne vidi veliko da je Amerikac. Razen da se čudno obnaša in da ga veliko opravljajo, se mi zdi precej podoben večini.

Danes bi radi nekateri, tudi iz vasi, morda celo iste, tudi malo okusili tisti čar, pa se zato grejo peljat s kruzerji.

Potem sicer pravijo da niti cvibel župe ne znajo pripraviti, a tisto je potem že druga župa (zgodba).

Pa današnji kruzerji, po moje niso niti bleda senca tiste [glamuroznosti](#), na primer iz Quen Elizabet, ali potem Titanik.

Titanik je imel v podpalubju tudi prevoze za plebejce in so menda včasih koga srečali na palubi iz hai susajeti ([high society](#)), pa menda so celo tisto bili eni drugi prevozi, kakor za kraljičino barko.

Ok nima veze.

Tole je trajekt a se definitivno malček spogleduje s kruzerji.

Sicer nimajo bazenov in vodnih toboganov. Še tenis placa ne, ostalo je pa kar.

Si predstavljam, da je dutifri na kruzerju večji, čeprav se je meni že ta zdel gromozanski. Do takrat tako velikega še ni sem videl.

Tudi restavracija kjer lahko za določen denar ješ kolikor hočeš me ni fascinirala, smo jo enkrat na danskem probali, pa ne moreš toliko pojesti, kolikor plačaš, ven pa tudi ne moreš odnesti.

Še kozlat ne vem če te pustijo, tisto kar so menda Rimljani delali.

So menda bruhalo, da so lahko naprej jedli.

Kaj se nerod ne bo še vsega spomnu?

V disku nisem bil, vsaj takrat ne ko je naroda kot na troli ob 15h, ko vse poskakuje in se trese, ko se dotikaš tam ena dehteče in tresočče, a ni tvoja, vendar je tako malo prostora, da se vse eno.

Tisto mi je že po difoltu mimo.

Za kaj takega je potrebno imeti razdaljo, da lahko vzpostaviš pristen osvajalski odnos. Le ta je pa posledica premnogih faktorjev in en od teh je tudi prostor.

Ker je dramaturgija ravno v tem.

Ali se zmanjšuje, u kva je dobr, čak, kaj šele bo, sam ne sme prehitro, ali pa povečuje, ko si misliš, da pač nisi tok velik frajer, kot en pač, ne bi sedaj o detajlih.

Enkrat je bilo o motorjih, sam sem imel še poni ekspres, torej povsem nepripravljen za dano situacijo.

Kaj sem pa sploh mislil?

Zato je pa toliko bolj zanimivo opazovati dinamiko in energijo katera se sprošča med tistimi ki pridejo malo ven. Še največ na čik, ali pa da se lahko kaj v miru pogovorita, pol pa iz tistega nastane včasih cela drama, včasih pa samo pavza med švicanjem v notranjosti.

U tam, se pa vedno ogromno dogaja.

Ja, če znaš opazovati, kakšen totaln egotrip bi šel mimo pol pa še izvalio, kakšna beda, saj se nič ne dogaja.

Sam pa ne samo da sestavljam drobce katere občasno vidim.

Ja, ko se zopet vrnem, da bi pa stalno tam visel pa tudi ni, pa ni samo zaradi gužve pred diskom, tudi stoli niso ne vem kako udobni, tako da sem pač sestavljal, kjer se je le dalo.

Nekateri ti padejo v oko, a je samo takrat, pol ga pa nisi nikoli več videl. Nekatere vidiš večkrat, a se iz tistega ne razvije nikakršna zgodba.

Pri nekaterih se pa izide in sam sem še posebej nadarjen in vidim tudi take, katere drugi ne, sicer pa tudi kaj dodam, ter nastane cela štorija.

Kaj se sploh spodobi?

U, kaj vse ne.

Tudi to sila odvisno od posameznikovega pogleda na svet.

Od obdobja življenja.

In nenazadnje od konteksta.

Komplicirano, ti povem.

Najbolj zanimivo je, da se pogled na to kaj se spodobi spreminja, razvija, nadgrajuje ima vzpone in padce in ni nikoli enako, pa makar stalno nosili občutek, da je vedno isto.

To vse sem mislil, za tiste ki občasno uporabijo tudi svojo glavo in niso stalno vodeni samo od pričakovanj okolice.

Po moje še tisti, ki se pustijo okolici, spreminjajo stališča, glede na gori napisano, samo razlage so dosti bolj umirjene.

Namreč.

Če se začneš resno po tem spraševati, potem kmalu in v vseh fazah prideš do spoznanja, da je večina tuje pričakovanje in kot tako fejest mim.

Pol je spet od posameznika odvisno koliko se pušiš.

Nekateri anti na protivno, v smislu, ker bo mene zezu, omejeval v tem primeru, spet drugi pa, potem ko razmislijo vse okoliščine, pa kaj to mene briga, je v resnici najbolj enostavno se podrediti, vsaj navidezno pričakovanjem okolice, samo potem tam v konkretni situaciji, ko se keremu kompletno sfuzla in v čisti agoniji izvede kaj za kar bi se ti še samemu zdelo čez mejo, si sicer tiho, ko ostali kritizirajo, pa tako fajn je zgledal, zdej ga pa poglej, de se ne bi koj kera napihovala, to nima veze s spolnostjo, velja za vse generalno, potem si zraven misliš, goveda nazarenska, samo plitva obsojanja so vas, zraven pa točno veš, da jim po glavi hodi, kaj vse ne.

Tisto, se občasno pokaže, ko pride do izpada tudi pri tradicionalnem zagovorniku malomeščanskih vrlin, ker pa ne obvlada ekscesnih situacij, saj je vendar celo življenje preživel po pričakovanjih drugih, potem pa iz tistega nastane še dosti hujša kriza kot bi sicer bila, če bi le kdaj svojo glavo uporabil (la).

Tako da je po svoje normalno, če smo tiho ob omejevanjih pričakovanj okolice, ker smo pač pragmatični in se pač pretakamo po trenutnih vzorcih.

Trenutnih pravim, ker se spomnim, kot mulci smo na podobno precej drugače reagirali.

Tisto si razlagaš z logiko horde. V resnici je veliko tistega, vse pa sigurno ne.

Gre bolj za to koliko vagaš.

Če se priključiš hordi, je sila privlačen občutek identitete.

Če si pa priden te bi pa učiteljica pohvalila.

Zdej.

Kaj ti je takrat bolj pomembno?

Meni prvo enim pa drugo.

Pol je zanimivo, ker se nenazadnje le zgodi, da je tista piflarca iz prve klopi, ki je vse naredila kar so od nje pričakovali, nikoli klela, nikoli grdo mislila.

No, ta del je diskutabilen.

Verjetno je le tudi grdo mislila, vsaj če je imela svojo glavo, sigurno pa nikoli ni tega pokazala.

Ker v resnic se menimo o formi ne o vsebini, pa makar bi radi premnogi v to zavili in pomešali.

Verjetno kot izgovor za pasivnost razmišljanja.

Pol ko prebrodi tisto začetno fazo brezizraznosti, potem tam v tretjem na faksu, pol si pa zbere najbolj pokvarjenega za flirt.

In potem konpenzira, vse frustracije mladosti.

Tisto me je velikokrat precej presenetilo.

A dej dej, Darja pa ne bi nikoli nič tekega, saj se je spomniš kako je bila zategnjena.

Pa če ti rečem, čist se je spremenila.

Ne verjamem.

Darja je zvozila. Verjetno je bil samo slab dan, ali trenutek nepazljivosti, mogoče avantura, ali samo slabo obdobje.

Danes je srečno poročena in mati dveh otrok, verjetno ji za desca ni več veliko, itak ga pa nikoli ni doma, otroci so že na faksu, da bi pa pokazala, da ji kaj fali pa tudi če ji roko zviješ ne.

Ima kužka s katerim je več kot zadovoljna, služba je sicer dolgočasna, a tudi tega ne bo nikakor pokazala, ker je uravnovešena resna gospa.

V resnici prav dobro zgleda, predvsem za ta leta in bi komot še kero ušpičila.

Pa me ni nikoli niti pogledala, sem bil daleč pod nivojem pričakovanj, tako da niti nisem poizkušal,

mi jo je bilo pa dano spremljati večino teh let in lahko mnogo tega zgoraj napisanega celo drži.

Tole je sedaj izpadlo precej konkretno, čeprav sem hotel na splošno in predvsem zaradi pogleda na vesele predstavnike prihajajoče iz diska in bara.

Tisto je tudi zanimivo opazovati.

Na začetku, ko je še večerja in še preden prešaltajo iz dvigalne muzike, na bolj poskočne, po artističnem programu, potem ko se še kolo odpleše, sicer ni kolo, tisto se pleše na ovim prostorima, gor se pa postavijo v kolono, tako da držiš spredaj eno za ramena, zadaj te pa ena tudi tako in potem tista kača v resnici samo poskakuje in se malo zvija, ker kakšnih plesnih korakov se ne da izvajati, tako da je iz stališča plesa ena svetovna neumnost, a to je že proti koncu, ko niti ni več pomembno ali znaš valcer, ampak samo da je žur.

To se potem kmalu pokaže ker so vmes tudi počasni komadi, pol se pa še neznanci iz odprtja objemajo, kmalu se bodo pa nekateri poljubljali, nekateri pa celo šlatali.

Potem je od scenarija odvisno.

Če se je tam ena žena zalizala, z enim, v resnici sploh ne ve s kom, saj je prbita da zase ne ve, kakor smo včasih temu rekli in to videvši soprog, kateremu je pa una joškasta najstnica ušla, ker je bil le preveč konkreten. Dokler ji je plačeval pijačko v baru, drago kot suho zlato, se je še pustila, pol ko bi bilo potrebno pa še kaj, je pa šla napudrat nos, in je bi bilo več nazaj, potem, ko se je ohladil in naročil še en pir, pol pa videl svojo velespoštovano boljšo polovico, kako se obnaša, potem je zopet od scenarija odvisno.

Švedi jih samo zvlečejo v kajuto in ji potem tam kaj pove.

Finci jo znajo že tam na plesišču nahruliti.

Italjan, jo zna tudi tam, ampak potem ga ona sklofta in ne govori z njim dokler ne umrje, ali pa vsaj do zajtrka.

Ne glede na zanimivo dogajanje in še bolj zanimivo premišljevanje, ter napletanje na to temo, sem vse eno nadaljeval tudi na sedaj že kar vetrovno in predvsem hladno zunanjo galerijo, predvsem zaradi svežega zraka in posledično bolj dražestnega kajenja.

Kaditi na svežem zraku je bolje, kot v skisanem.

Veter je bil tako močan, da sem hotel ali notel, moram poiskati zavetrje na prvem zavetrnem zalivu, da sem sploh lahko prižgal.

Ne da nisem hotel, hotel sem tam prižgati, tudi če ne bi tako pihalo, da bi videl kako in kaj z uno mojo tečko.

Je, vse eno boljši občutek če nekoga poznaš na ladji, kakor da si vedno samo zmisluješ zgodbe za katere niti ne veš ali imajo vsaj malo realne osnove.

Se me je razveselila, ko sem se prikazal, ne samo to, še vstala je iz spalke in pristopila:

"I need a little help, please."

Da jo tako tišči na stran, zraven se pa boji pustiti prtljago, ker ne zaupa nikomur.

Še preden je končala razlago sem že med pogovorom povedla da ja, to pa ja ni noben problem, je že začela teči proti vratom na notranji del palube in posledično toaletam.

Punce ne grdo lulat, ampak na toaleta, sem premišljeval med tem ko sem se usedel na tla ob njeni prtljagi in vlekel čik, ter opazoval večinoma spalne vreče vseh oblik in barv, pač glede na vsebino.

Nekatere dolge nekatere v dve gube, nekatere še kar polne, nekatere komaj kaj.

Pod nami so povečini kajute.

Tja nisem več hodil. Sem si prvič ogledal vse štuके, vključno s podpalubjem, pa se mi niso prikupili.

Kakor se spuščáš, vsaj tako se zdi, so hodniki vse ožji in vse več vrat je, da postane v podpalubju že na hodniku klavstrofobično.

Ko smo šli Dijano poročit, smo štartali v Turkuju in je pot zatorej skoraj za polovico krajša in takrat so nam častili kajute, seveda une v podpalubju.

Sem jo samo raziskal, pa se ne niti usedel na posteljo, me je že tisto srat (na stran (veliko)) pritisnilo.

Isto kot na vlaku, pa še to kakšnem indijskem, kjer so 4 postelje v višino. Edino kar je plus, je da imaš svoj sekret, vse ostalo pa podn.

Vmes se je zgodila tudi Estonija in mi je potem še zaradi tistega malo narobe hodilo.

So se potem Finci zezali, da se samo še v baru vozijo, na vsakem prstu prazno flašo pira.

Samo kot ilustracija, Finci imajo precej črnega humorja.

Kašna Estonija?

Oh, nekega razburljivega večera, sem se sprehajal zvečer po obali, to sem se sicer vsak večer, če se je le izšlo, a takrat se je približevala nevihta in je bilo sila razburljivo.

Tak črn zid od tal do obzorja, ki se počasi približuje, med tem ko zahaja sonce.

Tistega večera je še strehe po Helsikitu odkrivalo, tako je pihalo.

Sam sem se umaknil preden je zares začelo, je pa že takrat pihalo kot iz pišuke.

Septembra je že prava noč, a je še nekako na normalni strani. Tisto, ko jo je poleti samo za vzorec, da ne pozabimo kako je to, in na drugi strani pozimi, ko se ti zdi na kakšen oblačen in deževen dan, da je sploh stalno noč.

Septembra je še normalna, pa vendar se je potem okoli pol noči stemnilo. Mogoče je zmanjkalo elektrike, a se je zdelo da je bolj temno.

Tam sredi Finskega zaliva, to je rokav baltskega morja, med Finsko in Estonijo, ja seveda še vse ostalo, a se mi ne da pisat, da ne rečem, da za vse ne vem na pamet, pa bi moral na gugita pogledat, je ravno plul trajekt z imenom Estonija, na katerega so bili Estonci še kar ponosni, saj je začel konkurirati, prejšnjem monopolu Viking line.

Ladja je plula iz Štokholma v Talin in tam vzporedno s Turkujem, konc storila.

Po opisih ostalih kapitanov, ostalih trajektov, kateri so bili tudi na vožnji, je bila normalna nevihta za Baltik v takih časih.

Tam sploh ne poznajo normalnih neviht.

"Al na ful, al pa nč!"

Estonija je bila tudi butasto naložena in je malo naprej visela, pa menda da vrat tudi niso povsem zaprli, skratka splet nesrečnih okoliščin.

Teorij je sicer veliko, a sam sem to pogoltnil.

Večina potnikov je bila Švedov. Uradni viri pa ne omenjajo, kar so potem Finci z flašami na vsakem prstu razložili, da je bil sindikalc švedskih policajev in je potonil cvet le te.

Doma so ostali samo ta butasti al pa ta poredni.

Ok, nima veze.

Ima pa, da je to bil tudi en od razlogov zaradi katerega me živega v kajuto več ne dobite, ali pa razlog da nisem mogel spati.

Lej, kaj pa veš?

Ok, na spodnjih nivojih se tudi okrašenost spreminja.

En štuk pod nami, je še vse svetleče in dehteče, samo trgovin in diskotov ni.

Tu so menda ta velike kajute, dan današnji imajo še svoj đakuzi, takrat je bilo pa še bolj asketsko, tako da verjetno takrat še ni bilo predsedniškega suita.

Kot da se je kdaj kateri predsednik s trajektom 14 ur vozil.

To je tko kot [postaja](#) of Franca Jožefa na Šenbrunu.

Je sicer cela svetleča in predvsem najdražja možna, a ne verjamem, da je Franci kdaj vlak čakal.

Verjetno je vlak njega in bi zatorej lahko bila postaja čist pocen, saj za kurjača in nakladača, katera sta čakala, da se njegovo blagorodje primaje, je lahko bolj skromna.

Sam da je šlivovic, pa kišta na katero sede, pa je že dost.

V teh nivojih so upokojenci.

Ma ne vsi. Samo delničarji Nokije.

Sem že pravil, da Nokiji ni vedno šlo po pričakovanjih in v enem od daunsov so namesto plač razdelili delnice. Pol jim je zalaufal in je sedaj koncentracija milijonarjev daleč največja po okoliških vaseh Nokije.

Nokija je [kraj](#).

Tisti so verjetno v tem štuku, kar je pa tudi malo verjetno, ne pa neverjetno, namreč večinoma so na Bahamih al pa kje na to temo.

Normalni upokojenci so verjetno kakšen štuk nižje, pač glede v kateri firmi je bil zaposlen.

Zato so pa tu dobro situirane osebe in družine, ki se potem tudi na to temo malo preseravajo.

Ma, saj kaj več niti ni za početi, pol ti pa take po glavi rojijo.

Odprto sicer ne, sploh ne na slovensko balkanski način, tisto ko noče niti več pogledati, kamoli pozdraviti, pa makar je še pred leti prav z veseljem klepetal, če sva se srečala na ulici.

Potem se mu zgodi, da je napredoval in je verjetno zares na kakšnem odgovornem položaju in ni

samo kmet na šahovnici.

Tistega je zadnje čase vse več.

Postavijo za direktorje take, ki nič ne slišijo, nič ne vidijo, nič ne rečejo, kar jim ne ukažejo, da ga lahko potem strici iz ozadja naprej serjejo.

Tega tukaj skoraj ni.

Če že kdaj pride kaj na to temo v javnost, potem medijo eksplodirajo in je tisto na sramotilnem stebru, dokler ne odstopi.

Je tako direktor ene največjih firm, pisal direktorju ene od lih tako velikih in priznanih firm poslovno pismo, takrat še brez interneta in je začel pismo z Dragi prijatelj.

U ,ko so za to zvedeli mediji.

Sploh nisem razumel kaj se je zgodilo.

A je kerga fentov?

A je ukradu 100 milijonov?

A pedofil?

A je kužita brcnil?

Nič takega.

Ampak veliko huje, je pomešal privat in poslovno in so tako dolgo gonili, da so zamenjali oba, ker se je potem pokazalo da sta tudi jadrata skupaj in sploh od tedaj naprej direktorji prijazno naslavljajo samo še predstavnika sindikata, pa še tam ni nujno da nima česa za bregom.

Se je kar zadržala, verjetno si je kupila še čokoladno ploščico iz avtomata.

Je prinesla za oba, še sadni sok, no Fanto, pač eno penečo pijačo, če je nisi znal odpreti, je znala biti kar katastrofa.

Sem ravno hotel oditi, pa je ponudila opisano, ter ni bilo drugega, kakor da malo ostanem, se ja spodobi, če te kdo časti, pač ne moreš oditi.

Sva sedela naslonjena na steno, prej je nekaj iskala po ruzaku, a nič ven vzela, bila sva tiho vsak s svojimi mislimi ko vpraša: "Where are you from?"

Iz Helsinkita, sem na začasnem delu v tujini, s punco sva arhitekta sva pobegnila pred Miloševićem.

"Fak. "

Ji je kar sapo vzelo in je prav na okroglo gledala, na sredi med ugrizom v čokoladno ploščico, še dobro da ji ni iz usta padla in prav na glas zaklela:

"Ja sam ti Sarajlija, jebote!"

Sem tudi sam butasto gledal.

Sploh nisem vedel kaj naj rečem.

Glede na vse, menda še največ ker od takele male miške si tudi pod slučajni nisem predstavljal da kolne kot mornar.

No, kot pravi Bosanec.

V resnici bi si morala skočiti v objem, ker je bilo prav vse na tisti strani.

Pa sem se izmotal, da moram pogledati ali Ajla potrebuje kaj.

Nič ni rekla ko sem odhajal, samo pomahala je, a se je videlo da nekaj fali.

"Se še oglasim."
Sedaj že v srbohrvaščini.

Okoli dimnika

Za komandnim mostom se zdi da manj piha. Da ne rečem, da zna biti zanimivo, že če kapitana vidiš, no to ne veš, ker se ne spoznam na našitke na ramenih, a kadar pristajamo in izplovemo, se na straneh poveljniškega mosta, ta malček čez širino ladje gleda, [postavijo](#) osebe, meni se bi logično zdelo da kapitan, je le on tisti ki daje povelja, mora pa vedeti kdaj in predvsem zakaj. Če smo preblizu obale, si predstavljam da reče, bol levo, če je na desni obala, po pa gas Miško.

Že vse to je zanimivo, vsaj na začetku, preden zaplavam v neslutene razsežnosti premišljevanj in občasno tudi bloden.

Ta ima sicer tudi negativen predznak, a ko si tam nimaš vsega pod kontrolo, pa makar mislil, da je točno to.

Ma, tisto ko se ti nekaj dogaja.

Na primer.

Meni se občasno ponavljajo ene sanje. V resnic jih je več.

Ma ne več, ker jih je ogromno in za večino si sploh ne predstavljaš od kje ti, ker v realnem življenju tistega ni bilo, še iz kakšnega filma se ne spomniš, po pa tam sanjaš eno sceno.

Če se je potem v realnem stanju spomniš, si ne moreš misliti od kje ti in ravno zato blodnje.

Ena od ponavljajočih sanj je tudi da letim.

To razlagajo s tistim padanjem naših daljnih prednikov, ko so še na drevesih spali.

Ko smo bili še bolj afne kot ne.

Pol je pa tam iz rogovile padel, ker je sanjal kaj več kaj, mogoče kaj s prometnimi zamaški ob 15h na Titovi in si tudi pod slučajno ni mogel razlagati, kva da je snajal.

Ko je to omenil Lusi, ki je spala na drugi veji, ga je poslala u remlne, kva da spet serje, desc butast.

A se je ujel.

Ker če se ne bi, za te sanje ne bi vedeli in se ne bi zapisale v gene, za poznejše generacije padalcev

in v mojem primeru letalcev.

Ok, nima veze, ima pa da v resnici ne letim, ampak skačem.

Vendar so to skoki od Kamnika do Ljubljane, včasih pa še dalj. Seveda se vmes ne zgodi kaj vse ne, tako da je v resnici o tistem izogibanju. Ko pristajam, je obvezno kakšen daljnovod, a tisto zvožim saj sem star skakalec, me pa potem tam pri tleh kaj spodnese.

To je od scenarija odvisno in predvsem od dolžine dogodka.

Večinoma prvi skok, ali skoki, se končajo, kot letalski asi, ki še lupinge delajo, da bi tam kero fasciniral.

Pol se zna pa zakomplicirati, posebej če me una sploh noče pogledati, da ne rečem, da me potem ko pristanem, še kolesar ne zbije iz česar včasih nastane še pretep in je un močnejši in se potem zbudim, če ne že prej, ves prešvican.

Viš in v takih situacijah, sicer misliš da imaš pod kontrolo, pa je nimaš, ne samo to situacija ima tebe in potem vidiš da so predvsem blodnje, ker če kaj pa točno tega ne obvladaš.

A česa?

U, pol je pa tudi nazaresnko široko polje, kaj vse ne.

Od povsem tehničnih zadev, do na koncu, spraševanja, zakaj me pa sploh ni pogledala, al pa nisem jest bogi?

Vendar.

Tam na konec mosta, ma kapitanskega, ali vsaj šoferskega, čeprav ne vem kako se reče šoferju na ladji, kormilar je po hrvaško, krmilnik, pa menda nekaj drugega pomeni, ka pa veš, ne pride samo gromostas, to je po hrvaško, ogromen stas bi pa bil telo, z košato brado in prav grdo gleda, če že glumi kamnitega kapitana.

Ne, še dosti bolj zanimivo je, ko sa tja postavi kera super-fino-fajna, pol ne znam povedati, ker se tudi tega ne vid, al je Finka al je pa Švedinja.

Glede na to, ta je originalno Viking line iz Alanda, tam so pa le veliko večino švedsko govoreči Finci, bi komot bila tudi Švedinja, če zelo poenostavim, in skrajšam iz švedsko govoreče Finke, samo na Švedinjo, pa makar ne pomenilo da je iz Švedske.

Tko da potem prav z zanimanjem spremljaš manever izplutja, ker potem zunaj na odprtem se ne prikažejo več, verjetno igrajo karte kje zadaj, saj imajo vključenega avto pilota.

Tu bi se sicer moralo reči ladjo pilota, a potem takoj nastane problem z izrazoslovjem.

Tu zgoraj ni krožne sprehajalne poti, pa še ne vem niti, ali je sploh mišljeno da bi se tu turisti sprehajali, kakor je to dva štuka nižje. Se pa tu vidi tudi v zaodrje, ker pa tega ni, pa v prostore posadke in spremljevalnega osebja.

Večinoma imajo zagrnjene zavese, a če si vztrajen in sam sem, saj delam obhode na 45 minut. Sicer ne vedno na gornjo palubo, ker tudi nisem zihér če je dovoljeno, a mrtvaške glave ni narisane na stopnicah, tako da sem se vse eno občasni tudi tam namalal.

Ok, nima veze.

Ima pa , da se občasno zavese odgrnejo, kaj pa veš zakaj, ali pa ne dovolj zagrnejo in potem vidiš tam kaj vse ne.

Večinoma so sila zdolgočaseni in sploh zlovoljni posamezniki, ki so še pred pol ure vsi nasmejani pedenali goste, da ne govorim o unih treh kapslnih, ki so zabavali zrele v restavraciji. Iz tistih vedno

nasmejanih in prijaznih in sploh polnih energije, se potem na hitro preobrazijo v najbolj z dolgočasene resignirane, tečke na svetu.

Pa vendar potem tam preišljujem, kako mora biti pri duši takim, ki morajo na primer, da ima pogodbo za pol leta, kaj pa vem, mogoče celo za nedoločen čas, u, matr tisto mora biti šele zoprno, da je tvoje življenje en sam zlagan nasmeh.

Da potem tam preklopim na kaj je že to domačnost toplega doma?
Asociacija na une boge hudiče, al se jim kaj kolca po toplem domeku?

Koledar na steni.

Ja, meni je veliko pomenil.

Še največkrat ko sem jedel zajtrk, ko se dan še ni zares začel, ko si v sredini med sanjami in resničnostjo, ko sem mehansko dajal kose kruha namočene v belo kavo v usta, sem gledal koledar na steni, med tem ko je babi že razlagala kaj vse bova naredila danes.

Saj veš tisto.

Boš kuram dal fotr. Pa drv nanosi. Potem boš šel v Nemško vas po pol kile masti. Ona bo pa zakrpala nogavice skuhala močnik za kosilo, za večerjo pa še ne ve, verjetno bo izkopala koprive za drvarnico. Ma ne za večerjo, kr tko popoldne, ker so pač tam in sploh ne vem zakaj je koprive treba izkopati, če veliko tam ne hodiš (v kratkih hlačah).

A vsega tega sploh nisem slišal, ker sem bil v [sliki](#) na koledarju.

Malo me je sicer motilo, da so pozimi zimske slike, pa te itak že samo od sebe zebe kot psa, poleti pa poletne, pa je že samo od sebe vroče za znoret.

Vendar ne zelo, ker sem vse eno odtaval, pa kar koli je že bilo tam na risbi.

U, ko so bile fotografije, je bilo že fejest nobl.

Kaj si pa tile kapslni mislijo?

Ali sploh kdo pogreša topli domek?

Ali se mu kolca po otroštvu, po kruhu v vroči beli kavi ([Divki](#))?

Če ne bi videl tudi druge plati, bi mislil, da so najbolj zadovoljni kakor je sploh mogoče, pa sem jo in sem se potem tudi po takih spraševal.

Ajla je spala kakor je samo ona znala. U, je znalo biti hecno, če le ni smrčala.

Še najbolj jo je skrbelo če ne spi tako, da ima glavo nagnjeno nazaj in [odprta](#) usta, menda se ja ne spodobi.

Evo točno tako je spala, ne samo to še fejest smrčala.

Sem jo porukal, se je prestavila v drug položaj, zaprla usta in nadaljevala. Ne vem če se je zavedala.

Tako da sem kmalu, no, skor takoj, ja sem naredil, še en obhod mimo sedaj že večinoma zaprtih lokalih. Menda je bilo nekje okoli treh, mogoče štirih, zares nisem gledal na uro, takrat smo jih še nosili na roki, pred barom jih je bilo še nekaj, a se je videlo, da je v stanju zamiranja, a eni ne znajo nehati, pa potem še tam malo sedijo in je potrebno nujno še predebatirat, kar koli že.

Disko zgoraj je še deloval, a je tudi tam že bilo manj ljudi.

Itak me je pa vse to še najmanj brigalo, saj sem samo že na tamalo mislil.

Pišuka iz Sarajava.

U, matr izbeglica.

Kaj pa če ima jebo za sabo, potem se bom moral pa še s tistim ukvarjati?

Ne glede na vse strahove, sem precej hitro pristal tam, za tisto vetrno steno.

Vidno se me je razveselila, sem ji predlagal da se prestaviva za dimnik, da je tam manj vetra, da sicer moti brnenje motorjev a sploh ni kritično, tudi ljudi skoraj ni in mi bo lahko razložila kaj se dogaja.

"Kaj pa Ajla?

Spi kot polh in se do 6h ne bo zbudila, ko jo bodo zbudili upokojenci."

Goga

Sovražim!

Rečeš?

Avstro ogrska:

Krivi:

Tesnoba:

Brrrrbrum

Dimnik 2

Zagrabim potovalko in ruzak, pa ne pusti. Potem se le zmeniva in to povsem brez besed, da lahko nahrbtnik, potovalko bo pa sama in odkorakava do zadnjih stopnic.

Stopnice na palubi so ene tri na eni strani, dvojce pa ziher, do sedaj sploh nisem o tem razmišljal, a na mojih obhodih so bile ravno tam kjer sem jih pričakoval ter nato nadaljeval na drug nivo. Je pa ta razlika, da so bile za gor samo na riti ladje, mogoče je to vplivalo na ne obiskanost gornje palube.

Ni bilo mrtvaška glave, je bila pa verižica in na njej tablica no trespassing.

Pa, koko če sem ravno od tam prišel?

Mogoče le, pol je pa ker verigo obesil, katere do tedaj nisem registriral. Sem se delal, da me sploh ni presenetilo in odpel verigo, kakor da to delam od vekomaj, jo spustil naprej še sam prestopil v prepovedano zono, ter celo pritrdil verigo nazaj.

Ka pa veš?

Nič nisva šla po stranskih galerijah, kjer sem opazoval notranjost zaodrja, takoj sva se usedla na še prosto klopi za dimnikom.

Okoli naju je ležalo nekaj zabubljenih gosenic, v spalke zavutih v dve gube skrčenih posameznikov.

Pol pa nisva vedela kako in kaj?

Se mi je normalno zdelo, da bo začela svojo razlago, pa je samo jecljala, ter potem vprašala kdo sem?

Sem ji razložil da sva se dobila v tistih neumnih časih, ko je pred skupščino Milošević ravno vzklikal:

"Ne čujem dobro!"

Rurlja je pa rjovela:

"Slovenci pederi!"

Tako da Ajla ni hotela biti v Ljubljani, sam pa ne v Beogradu in se je takrat še kar hodilo delat v London, a tam si bil z turistično vizo, po treh mesecih pa domov.

Tudi nasmolil si se lahko kad kažeš kesks.

Ajla je kot študent delala v Helsinkih in je poklicala in so bili takoj za.

Sedaj se nama je vse na Finskem uredilo, ker prvo leto je bilo precej kaotično, a to zato, ker je v trulom kapitalizmu vse drugače. To sva pogoltnila in sedaj še kar uživava trenutek, kakor tale obisk Štokholma, samo zaradi turizma.

Ajla je podobno iz mešane družine. Ata je Srbin s srcem in glavo, mama je Hrvatica iz Splita. Tudi ona sta se ločila, a to po začetku vojne na hrvaškem.

Lani sva ju obiskala in bilo je veliko joka. Ajla že tako veliko joka. Tudi če ni kaj zelo pretresljivega, a se občasni tako počuti.

Sicer je pa stalno kaj.

Tako tudi na obisku v Srbiji, kamor koli sva prišla, so se samo objemali in jokali.

V Splitu je bilo samo na začetku tako, potem so se pa unesli.

Zelo dobro se razumeva, čeprav sva si precej različna po karakterju, a izgleda, da kjer meni fali ona dopolni, kjer pa njej pa sam.

Skoraj v vsem se strinja, razen pri vlogi Srbov v jugoslovanski krizi. Za tisto pa pravi da je sama propaganda, ker ona pač pozna Srbe in ni bolj prijaznega ljudstva v zgodovini civilizacij.

Če že so kakšna trenja so zaradi drugih.

Šetat se pa tudi ne pustijo, ker so preveč ponosni.

Tako da se o tem raje ne pogovarjava.

Ajlo so odpustili po dveh letih v biroju, ker se je drugo leto, februarja začela ekonomska kriza, ter so odpustili vse kateri so imeli dodatni dohodek.

Nama ni hudega, z mojo plačo sicer ne zapravljava a za v Štokholm na uro gledat pa ni problema.

So pa zato nekateri precej nasankali.

Je imel še dve leti do penzije pa so ga odpustili.

To pa zato, ker greš lahko za dve leti na borzo in potem v pokoj.

V resnici fajn rešitev, a občutek, da si pustil najboljša leta v firmi, pol te pa za zahvalo odpustijo je pa res čuden.

A so še hujše za našo balkansko dušo.

Je kolegici, sedi mizo ob moji, umrl ata. Doma je nekje iz sredine Finske, skratka kakšen dan vožnje in je niso pustili na pogreb.

Meni se je zdelo neverjetno, ona je pa razložila, da je to normalno, če se je zmenila da bo to in to porihkala, do takrat, potem je to prvo.

Sem samo zijal.

Kaj pa ti?

Kaj jaz?

Kaj se pa tebi dogaja?

Je kar dolgo molčala. Tako da sem se že spraševal, če nisem bil prehiter in da je boljše da še kaj naložim o Finski in

Skandinaviji.

Glede na to da sva oba arhitekta, ne bi smelo biti problema, ne glede na ene 10 let razlike.

Je globoko zavzdihnila, kakor da jo je zadrževala neznana sila, katera ji ni pustila do zraka.

Po svoje mi je lažje, ker sem Sarajevo zapustila že pred vojno. Odšla sem samo zaradi študija in sem bila prepričana, da pridem nazaj. Tudi na obiske sem hodila ob vseh velikih praznikih, tako da sem sledila lokalni sceni.

Se je poznalo da se pripravlja, čeprav si tudi pod slučajno nisem predstavljala, da bo šlo tako daleč.

Ta etnična sranja so bila vedno prisotna, samo da Sarajlije iz tistega nikoli nismo drame delali.

Potem se je pa kazalo bolj in bolj.

Sem si razlagala da zato ker sem v Beogradu in me domači malo postrani gledajo, kaj da se preseravam.

Zelo je žalostno ko prideš na obisk na zabavo, po dolgem času srečaš prijatelje in kolege s katerimi smo skupaj gor rasli in se sila veseliš da si lahko zopet z njimi, ter nato tam vprašaš a Milana pa ni?

Pol me pa vsi strupeno gledajo, kaj da provociram.

Kaj sem pa takega rekla?

Mile je Srbin.

Od kdaj je pa to problem?

Ti ništa ne razumeš!

Sem se skoraj razjokala ko sem prvič to doživela. Potem se niti nisem več upala spraševati.

Mileta, kolega iz gimnazije, sem srečala, pa me ni hotel biti vesel, čeprav se je v prvem trenutku celo tako zdelo.

Kakor da ima masko na obrazu.

Masko nekoga drugega.

Zelo, zelo je žalostno.

Pa tako super mesto je bilo.

Sovražim vas!

Vse vas sovražim!

Je ihtela, v resnici jokala, tisto ko se zapornica odpre in iz tistega pridušenega ihtenja, ko se brada strese, ko so solze na robu vek, ko je samo normalno smrkanje, se je potem vsulo z vso silo.

Sicer med sovražnostmi, ker jok v fazi poraza je sicer podoben, nekateri sploh ne bi ločili, a se precej razlikuje, ker so vmes prav ihtave reakcije in v resnici moraš paziti, da jih ne dobiš, ker to je faza agonije in če eksplodira te lahko celo na gobc.

Zdej to je tko.

Gordana je bila eno malo pišče in načelno take niti ne mlatijo veliko okoli, čeprav smo tudi to že doživeli, a večinoma so konkretne bolj velike, pa spet ne največje, pri tistih je tudi redko da je konkretna, a za temi vatli je cela teorija in jo sedaj ne bi razpredal. Mogoče kdaj dopišem.

Tako da niti nisem pričakoval, da bi me brcnila, ker boksati je en drugačen položaj, midva sva pa sedela za ogromnim dimnikom, v zavetrju, je sicer zvok motorjev, precej motil, pa spet ne toliko da se ne bi mogel pogovarjati.

V teh dimnikih, na takih in njim podobnih ladjah, ne uporabljajo le tega kar naj bi ime predstavljalo. Ja seveda je dim, a nima več veze s časi, ko je bil parni pogon in se drugače niti ne bi dalo. Danes bi lahko na riti imeli luknje pa bi se tisto tam kadilo, a potem ne moreš narediti kajut tam, da ne rečem, da ima trajekt na obeh koncih luknjo, da avti skozi peljejo.

Je razložila svojo zgodbo in moram reči da me je precej pretreslo. Ne, da nisem ničesar vedel, sem, saj sem precej detajlno spremljal, a tisto je bilo tam nekje na brdovitemo Balkanu, tu je pa sedela prav konkretna udeleženka.

Gordana je študirala arhitekturo v Beogradu, ker sarajevska ni bilo dovolj nobl. Ja, malo so se preseravali in so šli tanajbolj važni v Ljubljano, Zagreb ali Beograd. Ker ima sorodnike tudi v tam, se ji je fino izšlo. Nekaj časa je bila pri njih, potem je pa dobila sobo v centru in je z štipendijo, prav dobro shajala. Ravno je končevala diplomu, ko so začeli obstreljevati Sarajevo.

Do takrat je sovražila Slovence, ker so oni krivi da se je začelo. Potem je pa videla, da ni poti nazaj, je pa spremenila pogled za 180 stopinj in odpotovala.

Prvo na Reko, kjer živi mama, a je več na psihiatriji kot doma, tako da jo je pustila v njenih oblakih in odpotovala na Dunaj. Iz Dunaja, v Minken, od tam v Luksemburg, naprej v Štokholm, sedaj gre pa obiskat prijateljico v Helsinki.

Jo je ravno imelo da bi se v vodo vrgla in če se ne bi jaz pojavil, bi zelo verjetno, spet kakšno neumnost naredila, tako sem jo pa zamotil in sedaj ti jokam na rami.

Sarajevo je bilo najbolj šarmantno mesto na svetu. Zaradi kulturnih razlik, se je sproščala neskončna ustvarjalna energija in živeti tam, je bila zares ena sama sreča.

Seveda so vsakdanji problemi, kdo jih pa nima, če jih ni jih pa naredi, a je celota čarobna zmes ustvarjanja. Ja, na balkanski način in seveda razume hladne Slovence, da ne sprejemajo tako lagodnega tempa, a ravno v tem je poanta. Sploh ni treba da si zatežen, da je lahko življenje ene vrste pravljica.

Starša sta se ločila še preden se je kar koli začelo v zvezi z vojno, a smo vse eno ostali srečno ločeni.

Mama se je preselila v Zadar in od tam sedaj na Reko, vse zaradi zdravljenja psihe. Včasih je bila pa zares nemogoča, a je bila v resnici super fajn oseba, ljubeča in dehteča in dokler sta bila mlada je bila sanska družina.

Ata je odšel delat v EI Niš, zato sta tudi šla narazen, ker mama ni prenesla nič v zvezi z Nišem.

Ata, je zelo žaloval, par let je bil zelo težek. Sem ga hodila obiskovat prva leta na faksu, pred dvema letoma je pa naredil samomor.

Tako se je napil da se ni več zbudil.

Vse to me je pognalo po svetu.

To da je iz najboljšega mesta postalo najslabše. Menda samo še Bejrut ni boljši.

Tam se tudi koljejo, pa se pred tem složno živeli kot bratje in sestre, ali pa vsaj prijatelji in sosedi.

Sedaj pa etnično čistijo in se ograjujejo.

Prej je bil vsaj center mesta precej mešan in kar se sama spomnim, ni bila nacionalnost ali vera nikoli problem.

Ja za hec, tega ogromno in stalno, da bi pa iz tega dramo delali, pa ne poznam.

Če so že bila trenja so bila med razredna, čeprav jih takrat ravno niso propagirali. A med delavci in intelektualci, meščani in vaščani, komunisti in ostalimi, so bila večna rivalstva.

Pa spet v maniri saj ni res pa je.

A veš da so uni kozli to pa to ...ahaha, al su šašavi ovi ....

Moji starši so bili ateisti, malo tudi komunisti, a to glede na službeni položaj.

Mama je bila učiteljica kemije na gimnaziji, sicer pa poreklom iz Sandaka. Njeni stari so Sarajlije in niso bili verni, so se pa preselili iz Novog Pazara, kjer so njihovi starši bili precej vpeti v religijo. Vendar tako kot večina v tistih krajih, so prevzeli vero, ker so bili bistveno nižji davki, če si sprejel islam. Bili so namreč trgovci in ni ostalo drugega.

Ali sprejeti vladajočo religijo, ali pa odselit. Da bi pa religijo menjal vsak dan pa tudi ne gre, čeprav je potem nova oblast točno to hotela.

Za časa študija, je mama srečala postavnega Hercegovca, elektro inženirja rodom iz Mostarja.

Poroka je bila samo civilna, čeprav so daljni sorodniki precej nergali.

Ne samo to, je vse eno prišlo na dan, da ne gre Hrvat in Srbjanka, katolik in muslimanka.

Ne glede na to, da so stari Sarajlije in ateisti, jim je pečat le ostal.

A kakor rečeno, to so bili časi veselega socializma in je multi kulti izpadlo samo pozitivno, ter nekaj časa tudi tako bilo.

Sestro tudi imam. Kot da ne bi bila iz istega gnezda. Se je že pred vojno preselila na Dunaj in globoko prezira mamu, kot povsem neprišteveno in edino krivo da sta šla narazen, ker ni hotela v Niš.

S sestro se tolerirava, kaj več pa ne.

Ko sem po Evropi iskala mesto kjer bi se ustalila, dokončala naj bi arhitekturo in diplomu, sem videla, da so skoraj povsod, povsem neprizadeti glede tragedije v Bosni. To me kar izstrelilo, ko vidim, kakšne riti so vsi, ter zato begam brez prestanka.

Seveda imam krize in vse bolj pogosto razmišljam, da bi končala to agonijo, a se preveč bojim konkretnega. Tako v afektu kaj vse ne, da bi pa zares preskočila ograjo na palubi se pa ne upam, pa makar slutila kamen okoli vratu.

"Nič ne rečeš?"

"Ali imam kaj besede pri tem?"

"Idiot!"

Pa se je spet usulo. Jokala je že precej naglas, tako da sem celo malo okoli pogledal, če ne bi koga zanimalo.

To je precej tko.

Kaj pa to druge briga, v resnici prav nič, pa vendar.

Kadar sam vidim koga, pa še raje kero, ki neustavljivo joka, me takoj ima da kaj bi.

Tudi ta del ni definiran.

Kaj pa bi?

Saj jo ne poznaš.

Kaj se ji godi? Kakšna zgodba je zadaj, zakaj sedaj joka prej pa ni.

U, variant stotine, tako da ostane samo občutek, na eni strani bi rad pomagal, na drugi si pa tudi pod slučajno ne predstavljaš, kako sploh bi, tako da ostane samo še nelagoden občutek.

In po tem sem pogledal, a so ne tako daleč od naju, v spalnih vrečah ležali pari. Ma ja, po dva, če sta pa par se pa seveda ni videlo.

Ne samo to. Ni se niti videlo, če sploh kdo posluša, tako da sem nadaljeval.

"Si me še kar presenetila."

To da si mi sploh vse to povedala, a si razlagam, da že nekaj časa nisi odkrito jamrala na to temo. Potem se pa nabira in v nekontrolirani situaciji prekipi.

"Si me precej presenetila."

Da si vse tole povedala, ker ne glede na vse ure, katere se pozna, vključno z vstopanjem na trajekt, je vse eno čudno, no, ne čudno, čudno ima takoj slabšalni predznak, nenavadno pa, da si povedal tole, kompletnemu neznanču.

Sam mislim, da je nekako normalno, da narod v teh geografskih višinah, tako reagira. Pa v resnici nima nič z geografijo, mogoče v davnih časih, zadnjih par 1000 let pa ne več. To je tista teorija, da severnjaki več delajo, ker jih zebe. Zamorc pa zaradi vročine pod palmo leži in čaka da mu bo banana v usta padla.

Kar je sicer hec, a nekateri pa o tem precej zares.

Kar se mene tiče je ta bolj o fašizmu, torej tistemu ki take razpreda, kot delovnih navadah.

Je pa na severu veliko protestantizma, ta je pa zelo vplival na obnašanje, še tistih, kateri sploh niso verni.

Celotna družba je veliko bolj v individualizem naravnana in potem iz tega sledi tudi sebičnost.

Če vsi pričakujejo da boš najboljši in da boš prvo sebe porihnal, če ti bo pa kaj ostalo pa še družbeno dobro.

To slednje je na severu dosti bolj prisotno kot na jugu.

Tako da severnjaki, seveda sočustvujejo in seveda jim je hudo da je vojna in seveda bodo poizkušali pomagati, še največkrat v zvezi z sistemskimi rešitvami, kar je pa točno tista katera ti gre v nos.

Ga ni, ali pa zelo redko, ki bi te domov povabil.

Ti pa pove kako prideš do podpore za emigrante in kam moraš iti, da te bodo tako obravnavali.

Večina ti še pomaga izpolniti obrazec za policijo.

Pol maraš pa sama.

Oni so tudi sami vse zrihtali.

Tako da v resnici sploh ni tako nenavadno stališče, seveda če poizkušaš razumeti njihov pogled.

Potem, ko to pokonzumiraš, ko narediš kar je od tebe pričakovano, ko se vzpostavijo normalne razmere, potem te pa celo domov povabi.

Ja, traja, da do tega prideš, a gre. Midva sva spletla mrežo prijateljstev po kakšnem letu na finskem, ko so se razmerja vzpostavila.

Potem pa sploh ni važno kdo si in kaj predstavljaš.

Tu je dosti bolj odprto kot na jugu, kjer se uni z avti družijo in ne soprejemajo nobenega brez.

Tako da. Ja, sem doživel že marsikaj, za kar si doma sploh nisem nikoli pomislil, da bi se mi lahko zgodilo.

Glede Juge je tako.

Tisti občutek, da se ravno nič ne da.

Seveda sem se potem spraševal, kako bi bilo če bi bil doli.

Ko so tanki vozili po Ljubljani, sem občasno gledal na televiziji, katero smo imeli v sejni sobi v biroju. Samo par minut, ker hladni Skandinavci pričakujejo da boš naredil tisto za kar ste se zmenili in seveda ne boš med delovnim časom gledal televizije.

Pa nisem hotel o tem, ampak, o občutku ob pogledu na ekran, na ulice po katerih sem se s kolesom vsak dan vozil. Razen da mi je bilo malo slabo, ker si nisem niti pod slučajno mislil, da bi prišlo tako daleč, je bil dosti bolj moteč občutek, da se lih nič ne da.

Sam sem vedel da bo jeba, a sem bil tudi prepričan da se bodo na koncu le zmenili.

Če je pa kaj neumno je pa točno to, razbiti tako velik trg.

Da ne omenjam, da smo kot neuvrščeni imeli celo politično težo.

Drug tak občutek nemoči in kompletnega razočaranja je bil, ko sem vsak večer, nekje ob 23h so se slišala poročila precej jasno. Spremljal, sem javljanje tipa iz vukovarske bolnice. Sem bil prepričan, da, ne glede na potek bitke, bodo ljudi v tisti kleti pustili, saj je vendar bolnica.

Tako da po tistem, so bile novice zelo podobno kot pred časom v Libanonu. Tam so se tudi tri religije udarile, za svetovno neumnost. Prej združeni je bil Bejrut drugi Paris, pa so ga razrušili, za kaj? Zato da je še danes vse v riti.

Seveda mi je bilo hudo, ob pogledu na zbonbardirano mesto. In seveda mi je bilo hudo, če so predstavili, kakšno osebno zgodbo, tragedijo včasih uspešne družine iz Beiruta.

Tako tudi z Sarajevom. Seveda mi je hudo, ob pogledu na vse tisto, a občutek je pa ravno tak, saj se nič ne da, te norci se bodo do konca zjebal.

Lej.
Hipotetično.
Če si dovolj odprte glave.

Vsi se strinjamo da je vojna jeba.
Vsi se strinjamo, da je bombardirati civile najslabše možno.

Pazi zdej.

Če se vsi strinjamo glede prejšnjega, zakaj pa nismo vse naredili da do tega ne bi prišlo?
Saj smo.
A ste se predali?

A so se Slovenci predali Jugoslovanski vojski?
A si Hrvatje sprejeli srbsko Krajino?
A so Bošnjaki podpisali kapitulacijo proti Maldičevim plačancem.

Seveda ima vsak več kot samo en razlog da se brani.
A točno to je razlog za toliko žrtev.

Sploh nočem omaloževati osvobodilnega boja. A za to se vsak sam odloči. Se pravi njegovi predstavniki. Potrebno se je zavedati, da se je druga svetovna vojna končala z atomsko bombo. Ali je res potrebno toliko žrtev za konec morije. Zakaj se ne bi že prej dol usedli in zmenili? Seveda je potreben kompromis, kar je pa tudi najtežje v vojnih razmerah. Zato ker nihče ne popusti, je šele pri kapitulaciji mogoče končati. Pa ko bi se vsaj vojaki med sabo, a to menda že za časa starih Grkov ni bilo.

Tu je pa potem naslednja nemogoča primerjava severa z jugom. Dol pri nas mislimo, da nas politiki samo jebejo, mi smo pa zajebani. Povprečni Finec pa misli da je predsednik zato tam, ker on tako misli. Policaj na križišču je tam, ker Finec misli da mora biti tam, mi pa da nas oglobi.

To so nepredstavljive razlike med nami.

Če Slovenci razumemo Balkance, pa makar mislila da smo hladni in nedostopni, smo za Fince težki Balkanci.

Ne samo to.

Finci nas imajo, zaradi svojega ljubečega odnosa z Rusijo za komuniste. Vse kar pride iz Balkana so komunisti, ne glede na to, tudi če bi bil kateri fašist. To je samo preobleka, v resnici je pa komunist.

A ta je že zelo finska.

Švedi nimajo takih prebavnih motenj.

Tako da ti toplo priporočam, da čim prej pustiš za sabo balkanski pogled na dogajanje, ker pozabiti se ne da, a čim prej se boš prilagodila severnjaški logiki, tem prej ti bo lažje in boš lahko iz današnjega krča, prešla v ustvarjalni način, takrat pa če bo sreča celo pomagaš komu z juga.

Ker tole da psuješ hladne Skandinavce, kar te sicer razumem, a je kontra produktivno, ne vodi nikamor, nego nazaj v oblegano mesto. Če boš s tem kaj pomagala unim dol dvomim, samo še ena lačna usta in kanon futr.

Austroogrška:

Če mi gredo kar lasje pokonci, ko vas vidim vse zadovoljne in urejene, zraven vam je pa vojna zadnje kar vas skrbi. Tam doli vsak dan streljajo otroke in žene, ko gredo v šolo ali na tržnico.

A ti je sploh jasno kaj se dogaja?

No, pa saj meni tudi ni. Informacij imam nekaj iz prve roke, a da bi se pa z vzroki ukvarjali pa nič več, samo kako preživeti vsak dan.

Dobesedno.

Tako da imam ogromen kamen na prsih, na glavi mi stoji cel kamion nesreče, za vratom mi pa visi nepremagljiva usoda in me stiskajo, da ne morem več misliti, dihati, se premikati.

Pa spet ne dovolj teže za kaj konkretnega. Sem prevelik cvikator. Sploh se ne upam dvigniti roke nad sabo. Sem premišljevala, tudi tehniko, a se potem vedno zapletem v detajle, kar je v resnici beg pred stvarnostjo.

Tako blazno sem jezna na Srbe, pa tako sem jih spoštovala.

Mogoče je zaradi tega toliko težje.

Kaj jim je bilo tega treba?

Avstroogrška je kriva!

Ne se zezat, butl, pa kaj vse se boš še zmislil, kako morš kej tacga rečt?

Po moje pa glih.

Pa če se še tako butasto sliši.

Namreč.

A si se sploh kdaj vprašala kaj nas je pa sploh združilo?

Zakaj smo se južni Slovani povezali v eno celoto?

Prej razdeljeni na Otomane in Avstro-Ogrsko, smo bili vse eno narodi. Eno bolj eni manj deklarirani.

Potem je pa Avstro Ogrska propadla sama vase, se je pa začelo.

Kakor je meni znano, so predstavniki Slovencev v Avstro-ogrskem parlamentu, potem ko so pogruntali, da tisto ne more več dolgo trajati, predlagali državo južnih Slovanov, ker nismo imeli svojega plemstva, so pa Srbe prosili, da posodijo kralja.

In tista prva Jugoslavija je bila zveza Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Šele potem ko so Karađorđevići prevzeli prestol so začeli Srbi navijati zase. Ker jih je bilo daleč največ, pa še kralj je bil njihov, niti ni bilo ne vem kako težko spremeniti ustavo in preimenovati državo v SHS, Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ok, a tisto je potem že ena druga zgodba.

Sem hotel reči, če ne bi avstro-ogrsko konec naredila, ne vem če bi imeli tako Jugo kakršno si je potem Tito prisvojil.

Tito je bil diktator, ni debate, a je imel vizijo. Če hočeš tako mešanico skupaj držati moraš imeti oboje. Točno mu je bilo jasno, da tako velika tvorba celo ima težo v mednarodnih odnosih in kam vse ni pripeljal.

Smo imeli delegacijo Norveških mladincev na obisku, so prišli gledat samoupravljanje. Kar verjeti niso mogli, ko smo jim razlagali da je vse eno sranje, oni so bili pa prepričani, da je samoupravljanje naslednja faza kapitalizma. Ma, ne kapitalizma.

Ampak nadaljevanje kapitalizma v socializem ter naprej v samoupravljanje.

Tako da krivi za razpad tiste juge, tiste katera se je rodila iz razpada Avstro-ogrskega cesarstva, smo sami, ker nismo znali videti dalj od svojega plota.

Seveda, če posplošuješ je točno tako kot si navrgla.

A posploševanje, predvsem v kriznih razmerah sploh ne špila.

Ja, je povezano, da bi bilo pa splošno res pa ni.

Sam poznam nekaj super osebkov iz Srbije in seveda ne trdim da so vsi Srbi super fajn.

Tako tudi niso Srbi krivi ampak Milošević, ki je izkoristil nastalo krizo in v jadrnih nacionalizma poizkušal čim več iztržiti zase in za svoje, ne glede na to, da je trg deloval.

Seveda vedno je kaj za popraviti, izboljšati, dodelati, spremeniti, a za to je potrebno imeti voljo in predvsem stabilnost. Če se pa samo s politiki ukvarjaš, pa nič od tega ne špila in slej ko prej nastane konflikt za stvari za katere kje drugje sploh ne bi vedel.

To se je meni pokazalo tu na Finskem.

To da sem bil doma vpet v lokalno skupnost, srenjo, družbo in sem mislil, da je tisto edino res in pravilno, ter seveda večino časa posvečal tistemu tam.

Potem pa moraš spremeniti vse po spisku, pozabiš na večino sranja doma, vzpostaviš distanco, in se ti potem po parih letih butasto zdi, na obisku poslušati težke jebe, une iste v katere si živel pred par leti, sedaj se ti pa zdijo odveč, če ne povsem zgrešene.

Tako da se potem vprašam, ja kva se pa sploh greste?

Za tako stališče je potrebno spremeniti perspektivo kompletno.

Kar pa ni dano vsakemu.

Brez Muje se še čevelj ne obuje.

Svega su krivi:

Ko sem živela v Beogradu, sem bila prepričana, da ste Slovenci vse zajebali, tako kot večina takrat, sploh nismo pomislili, da je še kakšno drugo stališče.

V resici se nisem niti veliko zanimala za politiko, kot večina študentarije, nam je bil bistveno bolj pomemben žur.

Pa ne žur zaradi žura, no tudi, a to se je izpelo tam nekje na koncu študija.

Takrat smo večinoma nastavili precej resno, saj smo vsi sanjali, da bomo nekoč veliki arhitekti, ter smo se temu staležu primerno obnašali. Saj veš, tisto, ko si tako pameten, da se še dobrim vicem ne režiš več, ker se ja ne spodobi, kole velik arhitekt, pol se pa nebulozam režiš.

Seveda sem zelo uživala, kadar smo se toliko sprostiti, večinoma zaradi pijače in včasih še kakšnega cigareta, da smo se potem lahko režali butastim vicem, kateri so nekaj let definirali naš pogled na svet.

A tega je bilo vse manj, smo pa zato vse bolj filozofirali velike ideje o humanizmu, tako da zares nismo štekali, kadar so kateri prav žolčno nastavili, glede nacionalizma.

Sama sem imela prijatelje na vseh fakultetah glavnih mest. V resnici sem imela občutek, da smo povezani in da smo del celote, jugoslovanski arhitekti, kateri se seveda podpirajo in razumejo in sploh če bi potrebovala nasvet, ga takoj dobim, od kjer koli in to z veseljem in navdušenjem.

Smo sicer malo skrivali ta velike ideje, a to je potem že specializirana štorija, takrat ko nočeš vsega obelodaniti, da ti bo za diplomu kaj ostalo in bo potem toliko bolj gor vzeto.

O, ko bi vedela.

Pa saj, menda nihče ni.

Še tisti, ki so z nacionalizmi operirali, si niso predstavljali, da bo prišlo tako daleč, da se bomo zares med sabo klali, ne samo

v prisposobi.

U 3 p m smo se vedno pošiljali, če te je ker razjezil, si mu pač povedal, a v resnici ni tisto pomenilo. Pač, dramatični dodatek, da je razprava bolj vroča.

Ja, je lahko zamera trajala nekaj dni, a je večinoma na naslednjem druženju, žuru potem po nekaj izmenjavi mnenj in nalivanja rakije izpadlo, da se imamo vsi radi in seveda je najboljši prijatelj, samo jeziti me pa res ne sme več.

Pa je bilo pozabljeno.

Tisti del z dramaturgijo, da smo imeli pa različne poglede na različne materije je bilo pa normalno.

Ko ste se odcepili ste bili vsega Slovenci krivi. Še Hrvate ste našuntali. Tako da sem še potem ko so se Srbi na hrvaškem uprli, globoko navijala za slednje.

Tisto je potem kar dolgo trajalo, a me je vse eno vse bolj glodalo, kako to, če poznam toliko tako fajn ljudi, pa kako so se lahko tako spremenili.

Večinoma se nismo upali povprašati, kaj pa če je zares kaj ne tem, potem bo pa tisti dobri človek, potem tam grozote razlagal. Smo bili raje tiho in se zaposlili s problemi v arhitekturi in urbanizmu.

Ko so pa začeli z obleganjem Sarajeva, je pa postalo v Beogradu neznosno. Stalno so me ustavljali, tudi kompletni neznanzi, da se opredelim ali navijam za Jugoslovane.

Glede na to da so začeli streljati na Sarajevo, pa nisem več mogla ostati in sem pobegnila.

Sedaj se selim po Evropi, no ne celi, a tam kjer imam poznane, se za nekaj časa ustavim, vsi mi poiizkušajo pomagati in v nekaterih situacijah je precej dobro in perspektivno, a kaj moram, ko ne prenesem tako srečnih in urejenih ljudi, ki se brigajo za vsakodnevne probleme, na primer, kje dobiš boljše solato, zraven jim je pa malo mar, če ravno raznese bombo na tržnici v Sarajevu in je mrtvih za cel avtobus.

Tiho sediva v zvezdni noči na klopi za dimnikom, veter še kar vleče, a je topel, no vsaj mrzel ni, motorji v najnižji palubi se slišijo preko dimnikov, mimo najinih ušes, a je en tistih, sicer še kar glasnih zvokov, tako da je potrebno takrat, ko hočeš kaj povedati, nastaviti z konkretno štimo, pa še takrat ne veš, ali je vse slišala, a se ne upam glasneje, ker ne vem, če naju zabubljene gosenice v spalnih vrečah okoli ne poslušajo.

Kakor koli že, a ritem motorjev se ponavlja in te zaziblje v posebno stanje. Tu ne morem reči sanj, saj je intenziven dialog, no, to se samo tako reče, ker so monologi, vmes se sploh ne prekinjava, kakor je sicer običaj med prijatelji, ko mu v besedo skočiš že med stavkom, ker si ni pravilno zapomnil kar koli že razpreda.

Ne, pustiva da vsak pove kar ima, vmes so obdobja tišine, (brt vidu (dimnik vendar)), tišine za dimnikom, a ne slišiva šundra, ker naju oba trese tudi fizično ne samo psihično.

Tudi zvezde se vidijo, in občasno se ti zdi, da se mogoče nekje na obali kaj svetlika, a je tako daleč, da ne veš, če ni prikazen, ali je pa zares kaj na tistem.

Vendar se sploh ne ukvarjam s takimi, katere bi v drugih okoliščinah bile sila prisotne, ko te pogled na oddaljeno blede luč ponese v sanjarjenja na 1000 in en način.

Ne. nič na to temo.

Sem pa povsem našponan, na tok pripovedi, sproti me prestavlja v eno drugo stvarnost, drugo dimenzijo.

Saj, realno vem kaj in kako, a je tam nekje daleč na brdovitem balkanu.

Še Slovenije več ne povežem z vojno, pa makar se veliko govori o vseh 6 dni kolikor je trajala. Tako da se mi včasih zdi, da pustim otrokom da se hvalijo, ker je zares karikatura primerjati z Vukovarjem in Sarajevom.

Seveda nikoli nikomur tega ne omenim, tako tudi Gogi ne.

Zato pa nadaljujem, ko vidim da je tišina po njenem govoru kar trajala, ko vidim da ne joče več, a nekam v dalj gleda, čeprav se v tisti smeri tudi privida luči ne vidi, verjetno smo nekje vzporedno z Estonijo, še par ur pa bo dan, verjetno se bo najin odnos takrat končal.

Kaj pa veš?

Pomislim, kaj pa Ajla dela, če se je zbudila, je šla samo na stranišče, ter verjetno nadaljuje, nekaterim je pa res lahko zaspali.

Če bi bilo prvič, bi verjetno zagnala paniko, ko me ne bi bilo, a sva take že velikokrat doživela, še v Parizu ni vedno vedela kje sem, ker ...

Če bi spremljal njen tempo, bi pol manj videl. Ne da je tako nazarensko počasna, no, tudi, vsaj v primerjavo z mano, a ona ko vidi na primer sliko v [Luvru](#), mora potem še prebrati vse tehnikalijske, ne samo to, če je le prilika, potem še vpraša tam katerega od paznikov, pa točno vemo, da so pazniki v Luvru za strašila, ne namesto leksikona, ne samo to, potem iz tistega komot rata še spraševanje o Mariji Antonjeti, če pa to ne, pa vsaj kje se dobi poceni knjiga o tistem.

Skratka, sam sem še Egipčane videl, med tem ko je ona obdelala gotiko, potem sva bila pa itak tako utrujena, da sva raje šla na kauco.

Če posplošujemo in v primeru razpada Titove Juge je točno to, potem seveda so Srbi krivi.

A sam poznam kar nekaj njih, za katere si sploh ne predstavljam, da bi kaj na to temo, sicer ne vem, ker se tudi sam ne upam vzpostaviti stika, je še preveč vroče.

Verjetno ko se sranje konča, po nekaj letih, bo možno zopet navezati stike.

Čeprav to je tudi tko.

Sem že nekaj časa gledam na življenje, no, vsaj kar se mi je zgodil preobrat zaradi Finske. Pa ne Finske same, ampak, zato ker sem se preselil, iz znanega v neznan, iz juga na sever, iz totalnega kažina na urejeno in obvladljivo, iz toplote na hlad, iz hribov v ravnino, iz ujetosti v lokalne neumnosti v povsem odprte možnosti, iz socializma v kapitalizem, pa verjetno še ene par takih, da imajo vse zgodbe, začetek, vrhunec in konec.

Nekatere sicer lahko trajajo vse življenje, veliko je od vsakega posebej odvisno, kako jo bo sprejemal, bival, peljal, a nekatere se končajo.

Seveda spomin je lahko sila topel in občasno te pošlata nostalgija, a takrat smo bili študentje, sicer na koncu in mnogi so že delali tudi, a je bil vse eno vmesni čas, ko še nisi definiran in so zato tudi možnosti še večino odprte.

Potem ko se usidraš v enem poslu, potem je težje nakladati o teoriji. Potem ostane samo še kolk pa to košta in posledično ne moreš več kolegu reči, u matr si zajebu. A se nič ne spomniš kaj smo filozofirali? Sedaj pa take grozote rišeš.

Potem pač pustiš vsakega v njegovi zgodbi, si sicer svoje miliš, a ne omeniš in govoriš take ki ne bolijo.

Klepetat je še vedno fajn, a ni več neomejeno.

Tako tudi pri fuzbalu.

Seveda so Srbi premagali Slovence 3:0, vendar niso bili Srbi, ampak igralci iz srbskih klubov. Vsak posameznik je tam zato ker sam hoče in trener je kriv če izgubijo.

Če zmagajo je pa cele nacija srečna.
Ni, pravično, a tako je to.

Tako tudi niso Srbi tisti ki bombardirajo Sarajevo, ampak Milošević in njegovi. Milošević je izkoristil trenutek, po Titovi smrti in zajadral na krilih nacionalizma, ker je tako še najlažje zmanipuliral ljudi.

Sam mislim, da je skrajni čas, da se začnemo pogovarjat o osebni odgovornosti in ne o nacionalni. Ko bo vojne konec bomo še vedno sosedje in bomo skupaj živeli. Ali bo bodeča žica na meji se bodo takrat zmenili, a ne glede na vse, bodo vedno meddržavni odnosi prisotni. Vsaj tisti sorodniki, ki bodo imeli žlahto na oni strani, bodo potem še vedno čez hodili. Ne da se postaviti zidu.
No, lahko, a kot vidiš, še Kitajcem ni ratalo, pa so najbolj doterali.

Tesnoba:

Sinoči sem se zbudila ob štirih s tesnobo, ki se mi je zdela, kot da bi slon stal na mojih prsih. Sanje so tavale sem in tja okoli iste problematične stvari in nisem mogla priti dlje od tistega. Končno sem se vseeno zbudila, prepotena in klavstrofobična. Vedno imam nočne more, ko mi je prevroče.

Ko sem v temi otipala po stopnicah navzdol, do wc-ja, sem poskušala razmišljati o svetlejših mislih. Vendar je najbolje, da sploh ne razmišljam preveč, kajti kar koli začneš razmišljati ob uri volka, tvegaš, da se bo stopnjevalo in zavleklo ter končalo z grozo. Takrat ni upanja, miru. Telo črpa okoli kortizola in možgani so zatemnjeni. Če imaš srečo, končno spet zaspiš in ti zjutraj nič ni jasno. Zakaj je bilo vse tako črno? Kako so lahko moje težave dobile takšne razsežnosti?

Pred meseci, ko sem bila izčrpana, sem opazila, da nočni spanec zame ni takoj pomagal. Ves čas sem bila enako utrujena in to, da sem nekaj ur spala - če sem sploh lahko spala - ni nič omililo moje slabe volje. Nazadnje ponoči sploh nisem mogla spati.

Šla sem z ogromnimi kolobarji pod očmi k zdravnici v zdravstveni dom in ji razložila svojo situacijo, da sem bila zaskrbljena in nisem mogla spati. Da sem se počutila slabo, imela doma napade panike in nisem vedela, kako bo bolje. Sploh se nisem zavedala, da sem pravzaprav izčrpana. Zdravnica mi je z veseljem predpisal uspavala. Za nadaljnjih nekaj mesecev je postal pomembna bergla. Ampak potem sem se vseeno zrušila.

Načinov lajšanja tesnobe, ni veliko. Nekaj jih pa je in takrat si

rečem;

Vsi ljudje imajo včasih tesnobo. In vsak, ki ima tesnobo, čuti, da so njegovi občutki in strahovi grožnja celotnemu obstoju. Ampak tako kot vidim kot zunanji opazovalec, da imajo drugi tesnobo zaradi dokaj neškodljivih stvari. Ali vsaj prehitro sklepajo o slabih, katere bi se lahko zgodile šele zgodile. Razumem, da je tudi moja tesnoba lahko taka. Pretirano, zajebano, predolgo.

Anksioznost je na prvem mestu. Sprožijo jih utrujenost, neravnovesje, hormoni ali kakšen neprijeten spomin. Ko se zgodi je, kot nepovabljen zajedalec ki se vsiljuje in išče pomembnost. In oprijel se bo tam, kjer so razpoke in slabosti, v katere lahko vrtate. Vedno bo najslabše tam, kjer sem najšibkejša. To je prekleta stvar tesnobe. Parazitira na obstoječih strahovih.

Negativna misel samodejno rodi pozitivno, ta pa spet negativno misel. Tako delujejo misli - gre za teniški dvoboj misli v glavi. Vendar se mi ni treba strinjati s tem. Lahko stojim ob strani in gledam ter pustim, da moj um igra tekmo.

To, zaradi česar zdaj čutim tesnobo, bo minilo. In pojavila se bo nova tesnoba zaradi novih stvari. In potem se bom ozrla nazaj in ne bom razumela, da bi ta posebna stvar lahko tako vzbujala tesnobo.

Nima smisla pregovarjati sam s seboj ali me poskušati popraviti. Po drugi strani pa se lahko tolažim, kot bi histeričnega otroka. Pobožaj se po roki, po laseh, po licu. Reci tako, tako, tako bo v redu. Vse bo v redu. Ne bo vedno tako. In četudi ne prinese vedno olajšanja, mi vsaj da nekaj, s čimer se lahko zaposlim, kar ni samouničujoče.

Brrrbrum:

V resnici dosti daljši rrr, a je preveč za pisat.

Ok - no, brrrrrrrrrrrrrrbrum (približno toliko po občutku in spominu).

Potem pa niti ne veliko pavze, a vse eno toliko da se je odločno čutilo da ni samo en neskončen brbrum, ampak je v neskončno ponavljajoč, brbrum, brbrum, brbrum, ..., tak da te zaziblje v neslutena sanjarjenja (al pa blodnje), tako da zares nimaš vsega pod kontrolo, tudi če bi bil spočit in naspan, kar pa sploh nisem bil in se zato niti nisem veliko upiral.

Ti tresljaji so tudi fizično prisotni, ne samo slušno. Slušno še naj manj, ker so auspuhi na vrhu dimnika tudi glasni, a del celote, ma potresavanja ladje in zvočnih efektov ob tem.

To je čutiti na vseh barkah sveta, s dizelskim agregatom.
Tudi na malih lesenih ribiških barkah, čeprav je ritem, intenziteta in glasnost, precej drugačna.

Pa ni samo v tem da je lesena barka.
Verjetno tudi malo.

Mogoče je na nek način podobno kot pri akustični kitari, u kakšna iz Andaluzije ima lahko [žameten](#) zvok, in bendom ([banjo](#), ameriška pogruntavščina (verjetno), kjer je zvok [kovinski](#)).

Kar sem hotel povedati je, da so ta tresenja prisotna na vseh plovilih z dizelskim motorjem, ki zaradi [dveh taktov](#) proizvajata tisti tut, tut, tut, zvok in tresenje.

Potem je od velikosti odvisno, pri malih je tut, tut, tut, precej kratek in velikokrat tudi precej glasen, to pa zato, ker je na starih lesenih barkah, samo pokrov na kišti in tisti ne zaustavi veliko zvoka. Nekaj že, sigurno pa ne kot na tako velikih trajektih, ke je še 10 nadstropij nad strojnico. Si ja rekel da je 8 nadstropij. Ja, ampak je vmes še dva štuka za avte, zato toliko.

In ta brrrrrbrum je stalno tresel celo ladjo, ne glede na to kje si bil. Še v disku, čeprav tam sploh nisi opazi, ker je bila muzika tako naglas, ti pa tudi več v luftu kot na tleh, ja če si plesal, kakopk, če si ležal na šanku si seveda kasiral vsaj fizične tresljaje, če je muzika ostale preglasila.

A o slednjem ne vem, samo natolcujem, v resnici pa sploh ni važno.

Važno je da se nisem več veliko upiral.
Naredil se je dan, tako da so najbolj zgodni, že leteli na stranišče.
Na srečo sva to opravila pred kakšno uro, tako da ni potrebno stati v vrsti, ker na stranišču takrat se ne opravi samo najnujnejšega, ampak, u, tega je pa tudi ogromno.
Zobe umit je še tamala.

Molčala sva menda tudi že celo uro. Sploh se pa ni vedelo, ali sanjam, ali pa bedim, zares sem se prepustil, pa kar koli je tisto že bilo.
Še največ občutek krivde, da je kakor je in da se nič ne da, da pa bi bilo potrebno sigurno kaj, a kaj, pa pojma nisem imel.

Je, eni so šli dol in se borili na strani, kateri koli že, a Juha je pravil, da organizirajo turistična potovanja na fronto in da ga ne bi čudilo, če ni kateri tudi streljal tam.
Včasih je bil pa res kritičen do Fincev in Finske.
Samo meni ni pustil kritizirati. Tisto mu je šlo pa še kar v nos.

A pa se sploh upam?

To da se javiš tam, na primer branit Sarajevo, ali pa kje drugje, pa dokler je tehnična pomoč, si celo predstavljam, na primer gradit bunker, kao arhitekt, a da bi pa skozi nišan (koko se pa po slovensko reče, menda ni merek, merilec (ni vedno za v slovar pogledat)), videl tam preko enga, katerega bi imel takrat na muhi, potem naj bi pa sprožil.

Če bi ga poznal, da je na primer Milošević, al pa Mladič, al pa ker od unih voslov, celo mogoče. Da je pa moj kolega iz faksa, katerega so pod mus poslali na fronto, pol pa dvomim. Tudi če ni kolega, tudi če je čisto navaden čobanin iz Morave, pol pa dvomim. Verjetno še če bi prišlo tako daleč, da bi videl da name strelja, nisem siguren, če ne bi raje glave skrtil v jarek.

Tako da me je vse bolj tiščalo, kaj in kako.

Takole po neprespani noči pa še brez takih dilem ne bi normalno funkcioniral, tako da sem se pač prepustil trenutku, v resnici veliko njih, in se jim celo lahko reče minutam, ker ure še niso bile.

"Grem pogledat, ali je Ajla že budna, ali greš zraven?"

Se je tudi Goga zdrznila, je verjetno bila tudi v oblakih, me prav na široko pogledala, takrat sem že stal ona je pa še sedela, tako da je bil njen obraz precej spodaj in je začudenje toliko bolj izstopalo.

Nekaj časa je tako gledala, ni imela odprtih ust, a bi pasalo k trenutku, se zavedla, kje je, kaj se dogaja, kaj sem ravno rekel, kaj to pomeni, nekaj časa molčala in rekla.

"Ne, hvala."

Ne bi mogla sprejeti Ajlinega pogleda na dogajanje, do česar bi pa verjetno precej hitro prišlo.

Tako da hvala, a je bolje da se ne srečamo.

Hvala ti za pomoč ponoči, mi je veliko pomenilo. Ne vsebinsko, ker v resnici mi je tvoje govorjenje večinoma čisto mim, mogoče kdaj omehčam, a sedaj še nisem tako daleč, mi je pa pomagalo, ker sem bila zares depra, ko sem ravno mislila, da je cela Skandinavija eno samo brezčutno ledeno sranje, nakladati precej sproščeno in predvsem brez zavor. Tako da sem lahko povedala tudi stvari, za katere nekaj mesecev sploh več nimam sogovornika.

Nujno potrebujem govorit o situaciji, a jih je vse maj ki bi sploh poslušali, ali celo debatirali na to temo.

Tako da hvala ti, ti bom vedno hvaležna za teh nekaj ur.

Samo še ene dve gosenci ležita, večina je že odšla, na spodnji palubi se vidi vse več upokojencev, ti naredijo prvo sprehod, da jih manj pukl boli, šele potem sedejo z jutranjo kavico, še pred zajtrkom.

Na desni se vidijo otoki, sedaj plujemo že blizu Hki-ja.

No, blizu, to se tako reče, še ene dve uri, če ne več nam ne uide, a se že na nekaterih otokih, blizu katerih plujemo, že vidijo tudi ljudje na obali ne samo hiše skrite v gozdu.

Na prospekt za restavrancijo in ostale družabnosti na ladji ji napišem naslov in telefon.

"Če se premisliš si dobrodošla."

Ajla bi te bila zelo vesela, če se ne bosta pogovarjali o vlogi Srbov, kar je pa malo verjetno.

Podal sem ji roko, jo je sprejela, sem jo potegnil v stoječ položaj in objel, ji zaželel da se ji urenijo vse želje.

Na začetku stopnic, sem se obrnil, še vedno je stala in me opazovala. Sem dvignil roko v pozdrav, je pomahala in odšel dva štuka nižje.

Ajla je že pila kavo in se me zelo razveselila. Da je spala kot polh, da se ji zdi, da sem jo vmes zbudil, a ni sigurna, da je bila precej mirna noč, za primerjavo gor grede (Hki-Štokholm), ali sem kaj zanimivega videl, da morava še v trgovino po mleko in tko.

Na izkrcanju je zopet nastal grozd, pa ne vem, kako to, pač stali smo tam, se počasi približevali odprtini na trupu, kjer so nas spustili na rampo, tako vso stekleno in potem na kopno, ko sem jo zagledal.

Je že korakala proti tramvaju.

Se je obrnila, me je zagledala, pomahala v smislu malček poskakovanja, ter sem ji odgovoril v podobni maniri.

Je potem Ajla na tranvaju iz Katajanoke ([Katajanokka](#)) proti Ulanlini ([Ullanlinna](#)) vprašala, kera je bila pa tisto?

A se spomniš, da sem ti na začetku vožnje povedal, da se je eni tečki prevrnila prtljaga pred moje noge?

Potem je sledila več dnevna razlaga, ker takrat sem bil tako utrujen da sem moral spati. Tako da je šele pojutrišnjem vprašala?

Zakaj je pa nisi povabil?

Saj sem jo.

Potem je bila pa še o tistem razlaga.

Ajla je zopet jokala.

Helsinki

Finnish: helsinki; Swedish: Helsingfors, is the capital, primate, and most populous city of Finland. Located on the shore of the Gulf of Finland, it is the seat of the region of Uusimaa in southern Finland, and has a population of 658,864. The city's urban area has a population of 1,268,296, making it by far the most populous urban area in Finland as well as the country's most important center for politics, education, finance, culture, and research; while Tampere in the Pirkanmaa region, located 179 kilometres to the north from Helsinki, is the second largest urban area in Finland. Helsinki is located 80 kilometres north of Tallinn, Estonia, 400km east of Stockholm, Sweden, and 300km west of Saint Petersburg, Russia. It has close historical ties with these three cities.

Vodno mesto:

O Helsinkitu veš že vse, vsaj tistega, kar se je meni godilo, daljnega leta [1990-95](#).

Ne veš pa, u, tistega je pa na tone, a se niti ne bom trudil, nastaviti na objektivni ravni, če te take pigajo, je literature na ostajanje, ne samo to, še iz različnih zornih kotov, tako da težko čez prideš, če si kanil na objektivni ravni nastaviti.

Oh, tisto je itak ena neumnost, ma objektivnost pa to, že če angleške turiste poslušáš, tisto ko vodič razlaga kar pač razlaga, sem bral zadnjič, se je nekdo prav jezil v pismih bralcev, ker je en vodič, recimo da je bil češki, tega dela si pač nisem zapomnil, ker me je pritegnilo uno drugo, namreč togotnež se je pridušal, da bi morali prepovedati kar vsakemu voditi, ker je menda razlagal na Tromostovju, da je Plečko hotel narediti vodno mesto.

Kaj takega, gospa, kar sapo mi jemlje.

Zdej to je tko.

Kakor je angleški vodič na [Suomenlini](#) porabil veliko stavkov na temo, da so se Finci borili na strani* nacistov, mimo grede Angleži so se se iz Suomenline umaknili v 60tih. Ja, 1960 in nekaj, kdaj točno bo potrebno v ta prave bukve pogledati in seveda samo na hitro omenil, da so na Finskem zmagali belogardisti.

Tisto za Angleže sploh ni važno, uno prej pa je.

*

To se da tudi iz druge strani povedati.

Namreč, Finci so se začeli z Rusi rausat že prej, teh spopadov je kar nekaj, za točno obdelavo bo potrebno bolj resna pisanja

pogledat in takrat ko so Nacisti začeli drugo svetovno vojno, so se uni tam gor že rausali in so jim zato z veseljem pomagali, uni so pa tudi z veseljem sprejeli, ker nasprotnikov je bilo, kakor se to med narodom reče, kot Rusov.

Tako da.

Tako da so se Nacisti borili na strani Fincev.

A lej ga zlomka, to sploh ni važno.

Zgodovino vedno pišejo zmagovalci.

Ne glede na to da so na finskem zmagali ta beli, so jim zgodovino napisali uni drugi, zdej ker, bo potrebno spet kaj bolj resnega v roko vzeti, a se ne bi čudil da ne Angleži.

Ti so celi mili*.

*

Celi mili pomeni, da so bili pri vsakem sranju zraven.

Tako tudi za češke turiste pomeni veliko več Plečnik kot Slovencem.

Ja, ka pa trobezljaš?

Oh to je pa spet ena sila zmešana zgodba.

Če jo na hitro osvetlim.

Plečko je bil cesarsko, kraljevi arhitekt, ampak za češkega predsednika, doma mu je tudi dobro šlo, a daleč od tistega tam.

Doma so mu pač vsi mogoči in nemogoči nagajali, pa saj poznamo Slovence.

Najsrečnejši smo če sosedu koza (krava ([dromedar](#) (če bi ker imel dromedarja, ne bi bilo nič drugače))) crkne.

Tako je tudi Plečko imel doma kar kaj problemov, na koncu mu pa še diplome niso priznali, pa makar jih je nekaj let celo sam podpisoval.

A se je oblast zamenjala in so mu morali na koncu učenci podpisovati projekte.

Pa če bi bilo samo to, bi se dalo če ne drugega pa vsaj preko, če ne celo pojasniti, da je en most lahko razširiti, a to vsak zna in je normalno za 99% ljudi.

Narediti, pa trg čez vodo, pa do takrat še nobenemu ni uspelo.

S tremi mostovi je ustvaril trg na vodi, kakor tudi z intervencijami na obalah Ljubljane, popraviti, kar se je popraviti dalo.

Namreč Avstrijci, rečmo (recimo) da je bila Marija Terezija (seveda ne sama, a enkrat v tistih časih (mogoče pa celo Ferenc Joška (bi rekli Mađari))), hit na Gugita pogledat, je dala zabetonirat strugo Ljubljane, da ne bi blato gor sililo.

Včasih ni bilo pločnika [med](#) hišami in vodo. Na nekaterih [mestih](#) se je dalo do vode priti a je bilo več ali manj vedno blatno.

Zato so naredili betonsko korito, na nesrečo je to delal en vodni inženir in mu oblikovanje ni bila jaka strana, tako da je potem Plečko popravil za Kelerjem, kjer so mu pustili, da bi mesto bilo zopet povezano z vodo.

Ko je povodni mož Urško zavrtel v zeleno globino, nista skočila iz brega, kakor je bilo dolga leta, ampak je bila [klančina](#), tam nekje so tudi nalagali tovor na čolne, mogoče je bilo pa še tako blatno, da niti Urškine visoke pete niso pomagale, in je bilo samo še slišati iiiiii, (grem staviti da še kaj, a se ne spodobi), potem ju je pa zagnila voda.

Vodno mesto torej.

Sploh je pa to že spet en tko.

Med civili in arhitekti, že v osnovi zeva nepremostljiv [prepad](#).

To je že spet tko.

Ja, kva pa že spet trobezljam?

Saj si ne dolgo nazaj trdil, da je arhitektura inženirstvo.

Tehnika torej.

Tehniko pa tudi civili razumejo.

Eni bolj, drugi manj, zakaj bi se pa vsak z vsem bavil?

Pa makar imel včasih ravno tak občutek. Posebej če mi kakšen inštalater, ali celo, ne daj bože, izvajalec, razlaga kaj je lepo.

A tisto je potem že spet povsem druga štorija. Ni vse za pomešat.

Kar sem hotel naplesti je, da civili težko razumejo ideologijo. Še kontekst ni vedno prebavljiv, pa makar ga oba, civil in arhitekt, živela.

A kakor se v demokraciji spodobi so dovoljena drugačna mnenja, mi smo pa itak še živeli veseli socializem in je čistilka imela enak glas, kakor direktor na zboru delavcev.

Tu tega sicer ni, občutek je pa vse eno ostal, zakaj smo se pa boril in seveda ne prizna kar koli iz oblakov arhitektovih.

To sploh nima veze, da arhitekti sam drek mešajo.

To pravijo inštalaterji in izvajalci.

Da so pa za luno, ali celo nad oblaki, pa ostali.

Civili torej.

In o tem sem hotel.

Tega sploh ni malo.

Vsaj med tistimi arhitekti, ki to poizkušajo biti.

Ma ne uni, ki imajo BMW-ja, srebrno Nokijo in zlat zob. Tisto sploh niso arhitekti, pa makar imeli dosti več uspeha med civili.

Tisto so nastopači v arhitekturnem gvanu.

Pol jih je nekaj, ne prav veliko, ki so v resnici kiparji ali celo grafiki in so potem rešitve v tisti smeri.

Tudi te ne smatram za arhitekte, pa makar bili rezultati bistveno boljši kot pri zlatozobih.

Potem je velika večina, ki nekaj bi, sicer ne vemo kaj, a se stalno trudimo, če rata je že druga zgodba, predvsem pa ni tako enostavno, ker arhitektura se zgodi.

Če ne dobiš pravega investitorja, potem ne moreš biti velik arhitekt, ker mora biti čim hitreje in čim ceneje, ter se potem samo še trudiš, da te ne bo sram, da si bil zraven, kaj več je pa misija nemogoče.

Tudi teh nisem mislil.

Sem pa mislil, tistih nekaj, katerim se vse postavi v vrsto in imajo možnost napraviti več.
Več od pričakovanega.

U, tisto znajo biti svetovne katastrofe.

Ker potem sploh ni enostavno.

Tam se potem pokaže veličina duha.

Redki, zares redki so tako močni da iz perfektnega prostora, ne poizkušajo narediti boljšega.

V resnici začetniška napaka.

Namreč, nekaj posameznikov je bilo tega zmožno.

Med njimi tudi Plečnik.

Je bil genij, na mnogih področjih, pa makar totalno zgrešil čas.

Namreč kakor so se po svetu, no bolj po Evropi takrat valile sile, katere so pripeljale do moderne, se ni dal nafintat in je raje nazaj obrnil, ker je videl veličino v naši mali dolini.

Seveda bi lahko postavili največji nebotičnik na svetu in bi se ga videlo v Trstu, Celovcu in Zagrebu, a če kaj, pa to ni poanta.

Tako je raje po domačih krajih izboljševal že tako fajne prostore.

Na srečo je bil genij tudi v dekoraterstvu in so njegovi detajli ravno tako fajn kot [Škarpini](#), pa makar se jih sploh ne da primerjati.

Pa da končno navržem začetno misel.

Tisto, kar sapo mi jemlje, kakšno vodno mesto neki?

To je del, katerega arhitekti večinoma ne obešamo na veliki zvon, ker bi nas kak civil (včasih pa še velecenjeni kolegi) po pameti spraševali.

Tako je na meji.

A da tega ni, ali celo da ni pomembno pa seveda ne.

Tako kot vodno mesto, za katerega ne moremo trditi da si je Plečko s tem terminom pomagal, mogoče tudi, a kar se mene tiče, do mene ni prišlo. Kar pa ne izključuje vodnega mesta.

Če omeniš ta termin je večini jasno da bi rad še nekaj povedal, ne pa samo kok pa to košta.

Je pa zato Plečko sanjal da smo Slovenci Veneti.

Če so na območju Jugoslavije, v zelo starih cajtih, živeli Iliri, so v centru Italije živeli Etruščani, povezovali so jih pa Veneti. Meja med Iliri in Veneti naj bi bila približno tam kjer so si potem Italjani prisvojili del naše doline za časa fašizma.

Zato, tudi Plečko ni smel naglas sanjati o Slovencih in Venetih.

Tudi ni jasno ali je bilo prvo jajce ali kura.

Namreč, ali so mu bili prvo vseč veliki napušči na hišah, pa je zato sanja da smo Veneti, ali je pa prvo spoznal Venete in zaradi tega prešaltal na velike napušče.

V resnici nima veze.

Veze ima, da si je Plečnik omislil velike napušče, podobne kakor jih danes vidimo na Beneškem, tudi v naši dolini.

Ter še veliko bolj pomembno, da so kreacije izpod njegove roke, fajn, če ne celo super, fino, fajn, nekaj pa še genialnih.

Na žalost, so posnemovalci prebavili samo velike napušče, ostalega pa ne in je dan današnji v naši dolini večina grdih hiš, s prevelikimi napušči, pa makar jih do Plečnika nikoli ni bilo.

Ali imajo Veneti kaj z grdimi hišami v naši dolini?

Ali ima vodno mesto, kaj s Tromostovjem?

Verjetno imata.

Mogoče pa tudi ne.

Ka pa veš?

Design center

Je rekel Juha Milanu:

"Mam ful enih stvari in moram nekaj nujno in se opravičuje, a bosta gotovo nadaljevala pogovor." V angleščini seveda in dosti bolj vljudno, a v bistvu pa ne veliko drugače, predvsem pa ne vem če je Milan vse štetu?

No, pa saj nima zares veze, v resnici sem hotel povedati, da se na visokih nivojih, tudi dogajajo povsem nekontrolirane stvari, pa magari nam servirali, da je po protokolu vse pod kontrolo.

Uni od protokola, verjetno celo verjamejo, da je in ga ni ki bi priznal da sem jim je ravno zgodil [precedens](#).

Sam se v tistih časih sploh nisem več posvečal dizajnu (design (v tem primeru [industrijskemu](#) designu (oblikovanju žlic, stolov in šraufncigerjev (izvijačev))), še manj pa da bi po [otvoritvah](#) hodil.

Tisto se mi je je zafržmagalo že za časa svetlega socializma, že takrat sem pogruntal, da na otvoritvah sicer lahko prideš do zastonj pape in pupe, a tisto že dolgo ni bila več poanta. Pogruntal sem tudi, da na otvoritve hodijo puhloglavci.

Če odštejem avtorja razstavljenega, avtorja razstave, in njihovih sorodnikov, tiste trije politiki, ki so zato tam, da izpade razstava resna. V resnici je samo en politik, a ni nikoli sam, a une dva kapslna sploh nista prišla zaradi razstave, ampak ker je moral prvi politik, včasih celo imeti par besed, v starih cajtih, o pronicljivosti delavskega razreda, sodobniki pa bolj za naše, pa ni bilo več pomembno z delavstvom, a da je naš pa gotovo.

Ja, pa kakšen naključen je tudi izključen. Na primer ko odkriješ da je mogoče priti do zastonj pape

in pupe, pol seveda nisi puhloglavec, temveč zelo profiliran individuallec, kar pa večina tam na otvoritvi ni bila.

Prišli se se samo pokazat. Ne, vem če jih je veliko vedelo, o čem je sploh razstava. Pomembno je bilo, kdo koga pozna in seveda je bilo dosti boljše če je še kdo od navzočih poznal avtorja, ali vsaj politika. U, tisto je bilo potem celo v analih zgodovine.

Že takrat v dobrih starih časih, je bila glavnina tam da se pokaže in da vidijo, kaj ima pa una koza tam, s katero je sicer ravno izmenjala nekaj zelo vljudnostnih fraz, oblečeno in kok se afna ker ima nov gvant, sama pa cel mesec starega.

Danes pa vidim ni veliko drugače.

A kako to vidim, če ne hodim več po otvoritvah?

Približno na en mesec grem z ženo obiskat njeno mamo v domu upokojencev. Ona ima naročene Novice, ostale pa vse ostalo, ena celo Mladino, a z njo se ne zastopijo tako dobro, kot z drugimi, katere točno vedo, kdo je komu kaj, ob kateri priliki, zakaj in tko.

A sem hotel o design centru. Prevod bi bil oblikovalski center.

Ni vse za prevest.

Zdej to je tko.

V resnici niti ni o design centru, čeprav tudi, a povezano.

Namreč, ko se odseliš v tuje kraje, tuje običaje, te malo stisne tam nekje.

V resnici niti tega ne vem kje.

Okoli srca bi lahko bilo, a glede na to da je srce mišica brez živcev, ni tam. Se pa le ta uporablja kot prisposodba, a to je v zvezi z ljubeznijo, tu pa ravno le te ni, in je bolj pomanjkanje le te in je verjetno stiskanje v želodcu, al pa u, matr, u riti, a tisto ima pa tudi že drugo konotacijo.

Sploh ni važno.

Važno pa je, da si zaradi prestavljanja iz ene stvarnosti v drugo, kar naenkrat pripravljen gledati in sprejemati, širše, v nekaterih primerih pa celo povsem v kontro.

Tisto ko sprejmeš nekaj, kar pred časom ne bi priznal, pa tudi če ti roko zvijajo.

Sploh ni tako hudo in dramatično, kakor se sliši, ker se v resnici kar samo napelje, ker če bi se postavil tam ba [Bulvardi](#), ali celo [Esplanadi](#), bi bil po mojem ravno kontra efekt.

To je tista finta, da ne moreš sam ne sprehod, ker moraš imeti vsaj psa, drugače si takoj sumljiv. Raubar, pedofil, vojer.

Pri Fincih je ta del malo bolj elastičen, ker jih kar nekaj samih tava okoli. Na sploh Finci mislijo, da sam biti je ena od sreč, a o tem kje drugje.

Takrat ko prideš v novo okolje, po pa še takole svetovno prestolnico. Sicer med tamalimi, a ji vse eno tako rečejo, potem si mal dručačen. Ne glede na vso poziranje, da tebi pa nihče nič ne more.

Ne samo to, še nihče nič noče.

Finci so pa res mal čez les.

A to pogruntaš mal bol pol.

Ma ne da so čez les, v resnici pogruntaš, da sploh niso niti tako in čez čas celo začneš svoje doma mal tko gledati.

Da ti pa nihče nič noče pa.

Pogruntaš vendar, a do tja mora še kaj časa preteči, ker na začetku, ne veš in si misliš, da je nekako tako kot doma in je koj ker ki ti kaj hoče.

Skratka izgubljen.

Ne veš niti kako se uporabi tranvaj. Šofer je zabarikadiran v tisti kišti in sploh ni mogoče ga kaj vprašati.

Prvi mesec še olja nisva kupila, ker nisva vedela kako to izgleda.

To pa ja vsak ve.

Seveda ve, a je lahko tudi mašinsko.

No kaj piše na finskem pivu?

[OL!](#)

Ta se meni bližje vidi k olju kot pivu.

Sploh je pa Daniela pravila, sta bila na japonskem in je iz dekoracij avtomata pogruntala kaj je kje.

Če je bilo rdeče in z belim valom si dobil koka kolo.

Če je bilo svetlo modro z mehurčki si dobil ....

[Sake](#) (japonski šnopc).

Pol se pa znajdi.

A sem hotel o posebnem stanju, katero te objame, kadar se ti kaj takega zgodi.

Ma, tuji kraji, tuji običaji.

Je bilo toliko vsega novega, da na začetku, sploh nisem okoli gledal, a me je že takoj na začetku napadel Hanzi, v resnici zaradi Ajle, a se le ni upal v direkt napad, ker je le priseljenec in kot tak zverziran, glede manevriranja med samci do samic.

Ok, Hanzi je takrat še delal v istem biroju, pol čez dve leti, se mi zdi, so ga odpustili, ne ni bil nič kriv, a se je začela kriza in prvo so odpuščali tiste katerim ni kaj falilo.

Kva pa je že spet to?

To so tisti, ki imajo partnerja zaposlenega, svojo nepremičnino, nekateri pa še svoj avto.

A slednjega je zares samo za vzorec. Tam ima zares redko kdo avto če živi v centru.

Ne da so vsi tako racionalni, no, so, a tisto je že druga zgodba, temveč so nazarenski davki, če imaš avto, delaš pa 3 postaje dalje.

U, se ne spleča.

Juha se je vozil iz Lahtija, 150 km, ne vem če mu niso celo za bencin dali, ne samo da mu ni bilo davka za avto plačati.

Ma, ja ko kupiš, pol ko ga pa imaš pa ne več, če nisi iz centra in delovno mesto tudi.

Ok. Hanzi me je napadel, če gremo na pir in smo seveda šli, se je izkazalo da je njegova Uli moja sosedica. Če gledaš iz Hki-ja, potem je Koroška in Slovenija isti šmorn.

Se je izkazalo, da celo je veliko na tem, a sva morala prvo podreti zid.

Njen ata je bil [Haimatdisnt](#), pa se je izkazalo da Uli ni in je eno sila dobrosrčno bitje in jo seveda sila veseli, da nekdo razume, kadar pojama, da niti kruha ne znajo napraviti.

Da špeha ne omenjam.

U, sva se ujela.

Posebej kadar so ji poslali šlivovic.

Ja, haimatdinstarci imajo raje šljivo, mogoče ker je cenejša a nisem prepričan. Ne glede na zagrizenost pri stranki, je ata v trgovino hodil v Dravograd. Lej, pragmatičen je treba bit.

Ko smo šli drugič na pir, sta bila zraven že Anebela in Heiki, tako da je kar samo nastal krog prijateljstev.

Pol je bila pa zabava za novo leto in to organizirana od predstavnika Slovenije, takrat še Juge in sem dobil povabilo na priložnostno druženje z zakusko.

U, je blo fajn.

Ja, pršut in Merlot, kaj pa?

Tam sta bila še dva slovenclna, s katerima smo potem globlje pogledali v kozarček in je iz tistega postalo vsakoletno nadaljevanje zakuske po okoliških bifejih z obveznim zaključkom pri Dušanu doma, kjer nas je potem njegova žena cajtala in čajčke kuhala, na koncu pa še joto.

A pred maligansko proslavo, je pristopila ena sila uglajena in boječa Andreja in se je potem tisto razvilo vse tja do [Design centra](#).

Epilog

Nekaj misli, katere so me obhajale ob tem pisanju.
Ni v direktnem povezovanju s predstavljeno zgodbo, sem pa zaradi tega nanje naletel.

Mogoče je kaj na tem 1. :

Namreč tisto:
Zakaj je Mladič sesul Srebrenico, Sandaka pa ne, pa je tam bilo več muslimanov, kot v Srebrenici pred vojno v Bosni.

Verjetno je kaj na tem, smo natolcujem na to temo, ker resnice se bodo pokazale po obratu ene treh generacij, če ne več, ker bo kar nekaj časa še prisotno sovraštvo, ne glede na vse Dejtonske sporazume.
Na srečo se z generacijami oštrina porazgubi, če pa dovolj časa preteče, pa celo spremeni.

Mogoče je kaj na tem, da je bila Srebrenica na spoju dveh žepov Srbov in bi lahko izpadlo, da srbsko ozemlje ne bi bilo povezano, če so sledili direktivi, da je potrebno osvoboditi vse brate Srbe, ne glede na to kje živijo, ter jih povezati v enotno tvorbo.
Kar pa z muslimansko Srebrenico vmes sploh ne špila, ker bi bilo potem potrebno sklepati kompromise.

Zdej to je tko.

V Sandaku imajo cel haufen muslitov, pa se niso nič kaj veliko nanje spravili. Tako da se lahko sklepa, da sploh ni o nacionalnosti in veri, oboje je samo izgovor, da lahko osvojiš ozemlje, kot ekonomsko enoto.

Ka pa vem?

Ta ozadja bodo, če sploh kdaj, na videlo prišla po vsaj 50 letih, kolikor je potrebno da se arhivi odprejo, če ne še več, kakor se to godi z arhivi Udbe.

Mogoče pa je kaj na tem 2.

Drug nesmisel, kateri mi je padel v oko je ob prebiranju virov okoli osvoboditve Mostarja v drugi svetovni vojni.

Menda so ...

Hercegovci so posebni!
U, tega ogromno, iz povsem različnih virov in strani.

Na primer, barba Vinko je bil Bodul.
Boduli so za Splitčane otočani, a tisto s Splitom je itak ena svoja zgodba.
Za Bodule je pa resno trdil da so Hercegovci.
Ker ni bil samo on edini vir, sem celo sprejel, saj v resnici celo je kaj logike na tem.
Če so Dalmatinci veselo poselili obalo, včasih ni vsak dan trajekt vozil, so bili otoki več ali manj prazni.
Ker je pa gor za Velebitom včasih vladala lakota, pač zaradi raznih vzrokov, na primer turški roparski pohodi, so pa pribežali tja kjer je bilo malo bolj varno.
Čeprav so potem tudi tam kamen kuhali.
To je barba Vinko pravil, da so bili lačni in je župa s prsatci prav uredi.
Za nepoučene. [Prstaci](#) so školjke katere vrtajo luknje v kamen, danes nazarensko drage, ker je potrebo kamen razbijati, v starih časih pa župa za siromake.

Druga taka globoka o Hercegovcih je ono okoli prve svetovne vojne.
Ena od front med Avstro-ogrsko in ostalimi, je bila tudi na Soči.
Tam so se nekaj let guzili za vsak meter ozemlja, s tem da so padali kot muhe, fronta se pa ni premaknila za več kot kakšen hrib.
Vse dokler niso poklicali vojaške enote, recimo da polka Hercegovcev in oni so potem gonili Italijane vse tja do padske nižine in bi jih še dalj, če ne bi prej Avstro-ogrsko kapitulirala.

Tako da ni dobro češenj zobati z Hercegovci.

Potem je bilo pa osvobajanje Mostarja v drugi svetovni vojni.
Tisto sem šel brat, ker sem postavil sorodstvo Gogino po fotrovi strani, tja.

Prvo mi je padlo v oko, da so pred tem imeli bitko [Vukov Klanac](#), kjer se jih je nabralo kar nekaj. Svakojake brigade, a samo ena hercegovska.
Pa kako to, če so pa taki razboriti borci?
Mogoče je kaj na tem, da so jih na silo skupaj zbornali, kot dolgoročni načrt združitve jugoslovanskih bratskih narodov.
Namreč, če ne bi imeli partizani tudi hercegovske divizije, ne bi mogli trditi, da so zveza bratskih narodov.
In v tej smeri je po moje potrebno raziskovati zgodovino.
Hercegovci so katoliki, le ti so bili globoko vpeti v NDH (nezavisnu državo hrvatsku) in kot taki sovražniki pravoslavcev, katerih pa točno tam tudi ne manjka.
Tam za Velebitom je bilo zemlje malo, pa zato toliko več prebežnikov pred turki.
Če poizkušaš pobratiti te, je potrebna finta in diktatura, sicer sploh ne deluje.

Na Wikipediji pravijo da so pri osvobajanju Mostarja partizani fental vse Frančiškane, ne samo to, še šefota frančiškanskega so v Neretvo vrgli.

To fejest spominja na razlago angleškega vodiča na Suomenlini, da so se Finci na nacistični strani borili, da so pa ta beli zmagali pa nič.

Tako je tudi pri osvobajanju Mostarja samo en pogled.

Zakaj so pa partizani tako nastavili pa nič.

Eto moje teze:

Ne glede na to da so se Frančiškani borili za svoj narod, katolšiki, ne samo to, še nekaj partizanov so rešili, so bili pa vse eno del svetega sedeže in kot taki pokorni NDH. [Papež](#) v tistih časih ni bil neki velik nasprotnik Nacistov.

To je itak zgodba za zanamce, takratnega papeža bodo, če sploh kdaj, sodili zanamci.

Frančiškani v NDH so navijali za katolike, pravoslavce pa črtili, mimo grede, kakor jih še vedno, da ne po pomote. Tako da ni samo o komunizmu.

Titu in njegovim je bilo jasno, če bo hotel povezati gugal-mugal jugoslovanskih narodov, bo moral odstraniti vplivne prevratnike, kar bi Frančiškani takrat sigurno bili.

Da jih je bilo potrebno tako necivilizirano pospraviti, je čist mim.

Kako pa je civilizirano?

Po drugi strani, pa se narod ne bi ustrašil, če bi jim zrihtali pravno obravnavo.

Verjetno bi jih še odvetniki svetega sedeža rešili s pomočjo Angležev, da jih še obsodili ne bi.

Pol je pa še en tko.

Se je izkristalizirajo, posebej po balkanskih vojnah, da zgodovino pišejo zmagovalci.

Zdej je problem, da vsak zase trdi da je zmagovalec. Ampak to je že ena druga zgodba.

Kar sem hotel povedati je, da so pri Wikipediji dobro rešili zagato.

Za en dogodek so tri, če ne več variant povedanega.

Tako osvobajanje Mostarja v angleščini ni povsem enako, slovenskemu tekstu, ta se razlikuje od hrvaškega, spet ta pa od srbskega.

Ne da trdijo diametralno nasprotno. Sploh ne.

Podobno kot angleški turistični vodič na Suomenlini, pove tisto kar se mu zdi pomembno, ostalo pa ne.

Pol se pa znajdi.

Fakti bruti

- [1. januar](#) - [Zapatistična nacionalna osvobodilna vojska](#) razglasi vojno z [Mehiko](#) v odziv na sporazum NAFTA, ki ukinja zgodovinske pravice mehiških [staroselcev](#).
- [6. januar](#) - napadalec povezan s tekmičico [Tonyo Harding](#) razbije koleno ameriški umetnostni drsalki [Nancy Kerrigan](#).
- [11. januar](#) - zveza [NATO](#) zažene program [Partnerstvo za mir](#) za krepitev zaupanja med državami članicami in republikami nekdanje [Sovjetske zveze](#).
- [14. januar](#) - ameriški predsednik [Bill Clinton](#) in ruski predsednik [Boris Jelcin](#) v [kremlju](#) podpišeta dogovor o prenehanju merjenja s programiranimi [balističnimi raketami](#) na cilje v drugih državah.
- [6. februar](#) - [srbska](#) granata ubije 68 civilistov na Markalah v [Sarajevu](#).
- [12. – 27. februar](#) - v [Lillehammerju](#) na [Norveškem](#) potekajo [17. zimske olimpijske igre](#);
- [28. februar](#) - [vojna v Bosni in Hercegovini](#): letala zveze NATO sestrelijo štiri [srbska](#) letala [J-21 Jastreb](#), ki so kršila zaporo zračnega prostora nad [BiH](#);
- [14. marec](#) - podjetje [Apple Inc.](#) prične s prodajo računalnikov [Macintosh](#) z novimi procesorji [PowerPC](#).
- [18. marec](#) - s podpisom [Washingtonskega sporazuma](#) je ustanovljena [Federacija Bosne in Hercegovine](#).
- [27. marec](#) - desnosredinska koalicija medijskega mogotca [Silvia Berlusconi](#) zmagata na splošnih volitvah v [Italiji](#).
- [7. april](#) - [Hutu](#) v [Ruandi](#) pričnejo izvajati [genocid](#) nad [Tutsiji](#), v katerem do srede julija umre več kot pol milijona ljudi.
- [27. april](#) - prve prave večetnične splošne volitve v [Južni Afriki](#) dokončno zaključijo obdobje [apartheida](#) v državi; na njih zmagata [Afriški narodni kongres](#) pod vodstvom [Nelsona Mandele](#).
- [1. maj](#) - na dirki za [veliko nagrado San Marina](#) se smrtno ponesreči brazilski dirkač in trikratni svetovni prvak [Ayrton Senna](#).
- [6. maj](#) - na slovesnosti v [Calaisu](#) je uradno odprt [predor pod Rokavskim prelivom](#).
- [27. – 28. junij](#) - člani sekte [Aum Šinrikjo](#) izvedejo prvi napad s [sarinom](#) v mestu [Macumoto](#) na [Japonskem](#).
- [17. julij](#) - [svetovno prvenstvo v nogometu](#) se konča z zmago [brazilske reprezentance](#).
- [25. julij](#) - [Izrael](#) in [Jordanija](#) podpišeta sporazum, s katerim uredita ozemeljske spore in končata vojno stanje, ki je uradno trajalo od leta [1948](#).
- [31. avgust](#) - [Začasna Irska republikanska armada](#) razglasi trajno prekinitev vojaških aktivnosti (v veljavi do leta 1996).
- [10. september](#) - [David Noble](#) odkrije [živi fosil](#) - drevo [Wollemia nobilis](#) v [parku Wollemi](#), le 150 km od [Sydneya](#). Kasneje s primerjavo listov drevesa s podobnimi [fosili](#) ocenijo starost vrste na približno 150 milijonov let.
- [19. september](#) - [ameriške](#) sile pričnejo z [vojaško operacijo](#) na [Haitiju](#) da bi vrnila na oblast strmoglavljenega predsednika [Jean-Bertranda Aristideja](#).
- [27. september](#) - [Slovenija](#) postane partnerica [Splošnega sporazuma o carinah in trgovini](#) (GATT), predhodnika [Svetovne trgovinske organizacije](#).
- [28. september](#) - v [Baltskem morju](#) se potopi trajekt [MS Estonia](#), pri čemer umre 852 potnikov in članov posadke.

- [28. november](#) - [norveški](#) volivci na [referendumu](#) zavrnejo pridružitvev [Evropski uniji](#).
- [11. december](#) - [ruske](#) sile pričnejo prodirati proti [čečenski](#) prestolnici [Grozni](#); začetek [prve čečenske vojne](#).
- [15. december](#) - izide prva različica [spletnega brskalnika Netscape Navigator](#).

Viri

<https://sl.wikipedia.org/wiki/1994>

<https://www.thepeoplehistory.com/1994.html>

<https://www.nme.com/photos/25-moments-that-defined-1994-1422189>

Ladja

https://en.wikipedia.org/wiki/Viking_Line

https://en.wikipedia.org/wiki/MS_Isabelle

https://en.wikipedia.org/wiki/Sinking_of_the_MS_Estonia

<https://en.wikipedia.org/wiki/%C3%85land>

Štokholm

<https://www.scandinaviastandard.com/six-important-buildings-to-know-from-swedish-architect-sigurd-lewerentz/>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Roundabout>

Juga

https://sh.wikipedia.org/wiki/Raspad_SFR_Jugoslavije

<https://en.wikipedia.org/wiki/Sand%C5%BEak>

<https://www.youtube.com/watch?v=0RRnCbO1Y2c>

Bosna

https://sl.wikipedia.org/wiki/Federacija_Bosne_in_Hercegovine

https://sl.wikipedia.org/wiki/Obleganje_Sarajeva

https://en.wikipedia.org/wiki/Mostar_operation

https://sl.wikipedia.org/wiki/Pape%C5%BE_Pij_XI.#%22Pogodba_s_hudi%C4%8Dem%22

Splošno

https://sl.wikipedia.org/wiki/Dvotaktni_dizelski_motor

https://en.wikipedia.org/wiki/Dutch_East_India_Company

https://en.wikipedia.org/wiki/Euronext_Amsterdam

https://en.wikipedia.org/wiki/Adriatic_Veneti

<https://www.wienmuseum.at/en/locations/otto-wagner-hofpavillon-hietzing>